

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A
REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Legitimita zákroků pod jednotným velením
v působnosti Speciální pořádkové jednotky Krajského
ředitelství Policie hlavního města Prahy**

Autor práce: Jan ŠABRŠULA

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. et Bc. Josef Kříha

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2016

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

Jan Šabršula

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. et Bc. Josefu Kříhovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

ŠABRŠULA, J. *Legitimita zákroků pod jednotným velením v působnosti Speciální pořádkové jednotky Krajského ředitelství Policie hlavního města Prahy: bakalářská práce*: bakalářská práce. Příbram: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2016. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. et Bc. Josef Kříha

Klíčová slova: speciální pořádková jednotka, policie, Praha, taktika pořádkové jednotky, veřejný pořádek, zákrok pod jednotným velením, případová studie

Bakalářská práce (dále jen „**práce**“) má ambici teoretickým způsobem osvětlit organizační a funkční aspekty Speciální pořádkové jednotky Krajského ředitelství Policie hlavního města Prahy (dále jen „**SPJ**“), která se vyznačuje úzkou specializací, určenou zejména k zabezpečení ochrany veřejného pořádku v rámci stanovených forem a metod, kterými Policie ČR disponuje viz ustanovení § 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o Policii ČR**“). Jde například o zákroky při kulturních akcích, demonstracích, pochodech, rizikových sportovních utkáních, ozbrojených doprovodech, ale i mimo jiné o nasazení této jednotky při pátracích akcích k nalezení pohřešovaných osob a věcí. Práce primárně pojednává o jednotlivých východiscích a pojmech teoreticky uchopené problematiky a organizační struktury „**SPJ**“. V rámci samostatných kapitol je řešena taktická stránka zákroků, ve které se pojednává o postupech „**SPJ**“, výcviku, formách komunikace a dále je zde řešena technická stránka pojednávající o výstroji, výzbroji, vozidlech, podpůrných prostředcích a dalších příslušenstvích výše zmíněné jednotky ve vztahu k rizikovým faktorům a místům zásahu. Práce se zabývá hlavními problémy zákroků pod jednotným velením. V závěrečné části práce jsou komparovány a vyhodnocovány jednotlivé mediálně zveřejněné zákroky pod jednotným velením na území hlavního města Prahy, kterých se účastnila „**SPJ**“ v letech 2000 - 2016.

ABSTRACT

ŠABRŠULA, J. *The Legitimacy of Interventions under Unified Command within the Competence of Special Force Unit of the Prague Police Regional Directorate: Bachelor thesis*. Přeborn: The College of European and Regional Studies, 2016. Supervisor: Mgr. et Bc. Josef Kříha.

Key words: special riot unit, police, riot unit tactic, public policy, conflict

This bachelor thesis analyzes the specific department of the Police of the Czech Republic - a special riot unit (hereinafter SRU), which means its technical and tactical procedures for getting on top of units intended to safeguard public order by the prevention and repression, during cultural events, demonstrations, marches, risk sporting events, armed escorts, but also, inter alia, to deploy this unit in search operations to locate missing persons. The first part of this work discusses the various assumptions and terms of the issue and the organizational structure of the SRU. Next chapters describe tactical possibilities of the prevention, which deal with the procedures of the police department, training, forms of communication and technical aspects of dealing with gear, armor, vehicles, supporting resources and other fixtures above-mentioned units, in relation to risk factor. Next chapter describes problem of the interventions under unified demand. Final chapter compares and evaluates the different media published procedures in Prague, which participated in the SRU in years 2000 - 2016.

Obsah

Úvod	8
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Definice základních pojmů a východisek.....	11
2.1 Veřejný pořádek	11
2.2 Služba pořádkové policie.....	11
2.3 Speciální pořádková jednotka	12
2.4 Antikonfliktní tým.....	13
2.5 Zákrok policie	15
2.6 Fotbalové chuligánství.....	15
2.7 Demonstrace.....	16
3 Speciální pořádková jednotka KŘP hl. města Prahy	17
3.1 Metody fungování služby pořádkové policie.....	21
3.1.1 Preventivní a represivní metody fungování.....	21
3.1.2 Změny v používané taktice Speciální pořádkové jednotky	23
3.2 Výstroj a výzbroj služby pořádkové policie	24
3.2.1 Protiúderový komplet, přilba a štít.....	25
3.2.2 Obušky.....	25
3.2.3 Taser	26
3.2.4 Zbraně a technická zařízení	27
3.3 Výcvik a příprava policistů Speciální pořádkové jednotky	28
3.3.1 Výcvik členů antikonfliktního týmu	30
4 Problémové aspekty zákroků pod jednotným velením	31
5 Riziková místa a prostory pro zásah speciální pořádkové jednotky	34
5.1 Sportovní stadiony.....	34
5.2 Volná prostranství a náměstí.....	35
5.3 Uzavřené akce a zásahy v budovách	36

6 Analýza vybraných zákroků Speciální pořádkové jednotky KŘP hl. města Prahy	37
6.1 Zásah Speciální pořádkové jednotky na demonstracích během zasedání Mezinárodního měnového fondu 26. – 27. 9. 2000	37
6.2 Zárok proti squatterům v usedlosti Cibulka 6. 5. 2015	41
6.3 Vybrané zásahy „SPJ“ při fotbalových utkání v Praze	44
6.3.1 Střet fanoušků AC Sparta Praha a DNK Dinamo Zagreb 2. 10. 2008	45
6.3.2 Setkání fanoušků AC Sparta Praha a FC Baník Ostrava 3. 5. 2009	46
6.3.3 Střety fanoušků AC Sparta Praha a ŠK Slovan Bratislava 6. 11. 2014 ..	47
6.4 Vzájemná komparace jednotlivých zákroků	49
Závěr	51
Seznam použitých zdrojů.....	53
Literární zdroje.....	53
Elektronické zdroje	54
Legislativní dokumenty	56
Ostatní zdroje	56
Seznam zkratk.....	57
Seznam tabulek a obrázků.....	58

Úvod

Speciální pořádková jednotka (dále jen „**SPJ**“) tvoří samostatný odbor vnější služby některých Krajských ředitelství policie ČR. Je zřízena pouze v Praze, v Jihomoravském, Moravskoslezském a Ústeckém kraji. Jejím účelem je udržování veřejného pořádku při konfrontacích davů, protestech či výtržnostech. Ovšem „**SPJ**“ nepůsobí jen represivně, bývá nasazována na riziková sportovní utkání, pochody, demonstrace, ozbrojené eskorty, avšak i na kulturní akce, kde působí na rizikové faktory preventivně už jen tím, že se dané akce účastní. Tento útvar policie známý laickou veřejností pod pojmem „zakuklenci“ či „těžkooděnci“ ovšem není jen donucovací složkou, „**SPJ**“ je v široké míře nasazována též na pátrání po pohřešovaných a hledaných osobách. Média neuvádějí mnoho informací o těchto činnostech „**SPJ**“, proto je nutné vysvětlit i tuto stránku pracovní náplně zmíněného útvaru policie.

„**SPJ**“ je pohotovostním útvarem PČR, to znamená, že je jednotlivá skupina policistů k dispozici 24 hodin denně, 7 dní v týdnu. V tom se liší od Krajské pořádkové jednotky. Zde jsou jednotliví policisté povoláváni do služby ze svých mateřských útvarů, v největší míře to jsou jednotlivá Místní Oddělení Policie (MOP) a Oddělení hlídkové služby (OHS). Služba v „**SPJ**“ není pro každého, mnohé situace jsou zdraví a životu nebezpečné, proto jsou nároky pro vstup do této složky policie velmi náročné. Samotná výstroj a výzbroj „těžkooděnců“ váží několik kilogramů. Avšak nasazení v „**SPJ**“ není jen o fyzické kondici. Policista zařazen do této skupiny musí být psychicky odolný a morálně vyspělý, musí zvládat stresové situace a vypořádat se s nimi. Proto „**SPJ**“ prochází neustálými školeními a výcviky, ve kterých se instruktoři policie zaměřují na rizikové faktory, aby předešli případným škodám na majetku, zraněním nebo v nejhorším případě smrti. Tomuto tématu bude v bakalářské práci vyhrazena zvláštní část. „**SPJ**“ Krajského ředitelství Policie hlavního města Prahy operující v místně a věcně příslušné lokalitě využívá ke svým zákrokům institut ustanovení § 59 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii ČR ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o Policii ČR**“) zákrok pod jednotným velením, kterým je jasně upravený postup jednotlivých družstev při zákroku. Celé akci velí nadřízený policista, který rozhoduje o použití donucovacího prostředku nebo zbraně, vše musí být zadokumentováno technikou nebo sepsáno v listinné podobě.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem této bakalářské práce je za pomoci analýzy veřejně dostupných dokumentů získat podrobnou charakteristiku organizace Speciální pořádkové jednotky Krajského ředitelství Policie hlavního města Prahy, a to zvláště postavení velení z hlediska legitimacy použití donucovacích prostředků při zákrocích, jakožto pohotovostního útvaru Policie České republiky.

Nejprve budou definovány základní pojmy spojené s pořádkovou jednotkou a termíny spojené právě se Speciální pořádkovou jednotkou (dále jen „**SPJ**“). Výklad bude vycházet z odborné literatury zpracované na téma pořádkových jednotek policie a ze sbírek platných a účinných zákonů. Budou zde uvedeny základní statistiky týkající se činnosti „**SPJ**“.

V další kapitole bude analyzována činnost anti-konfliktního týmu, jakožto speciálně proškoleného útvaru Policie ČR, zabývajícího se předcházení konfliktním situacím na stadionech, demonstracích, pochodech a dalších rizikových akcích, kde lze očekávat hrozbu narušení veřejného pořádku, protože při těchto akcích toto riziko bývá vysoké zejména kvůli davovému myšlení.

V rámci samostatné části budou reflektovány vybrané metodické a taktické aspekty činnosti „**SPJ**“ ve vztahu k rizikovým faktorům, tedy výzbroj, výstroj, technika a taktika a výcvik. Výzbroj pořádkové jednotky je z hlediska vybavení nejdůležitější součástí každého člena jednotky, proto bude podrobně charakterizována ve své kapitole. V bakalářské práci bude též vymezena část vysvětlení postupu „**SPJ**“ za účelem vypátrání hledané a pohřešované osoby. Rozdíl mezi hledanou a pohřešovanou osobou bude dle analýzy zákona o Policii ČR objasněn ve své podkapitole.

V kapitole o metodách práce „**SPJ**“ bude popsána práce speciální pořádkové jednotky ať už pohledu preventivního, tak i represivního fungování. Z hlediska hromadného narušení veřejného pořádku bude vysvětlen legitimní postup „**SPJ**“ při využití donucovacích prostředků dle zákona o Policii ČR.

Dále budou definována hlavní rizika práce „**SPJ**“ a zákroků pod jednotným velením. Pozornost zaměřím, jak na vnější, tak i vnitřní rizika, která mohou ohrozit jak zákrok policie, tak i samotné účastníky narušování veřejného pořádku.

Další kapitolou budou popsána riziková místa a prostory, kde Speciální pořádková jednotka Krajského ředitelství Policie hlavního města Prahy nejčastěji operuje. Budou popsána nebezpečí sportovních stadionů, ale i venkovních otevřených prostranství a uzavřených akcí. Kupříkladu pražské Václavské náměstí je preventivními kontrolami „SPJ“ navštěvováno několikrát denně pro svůj četný počet kulturních akcí, demonstrací, pochodů a podobně.

V závěrečné kapitole budou analyzovány pomocí komparativní metody taktické aspekty jednotlivých zákroků pod jednotným velením v kompetenci Speciální pořádkové jednotky ve vztahu k rizikovým faktorům. Protože jisté taktické postupy „SPJ“ podléhají utajení, budou popsány v širším aspektu s ohledem na veřejně přístupné zdroje.

V praktické části budou zhodnoceny vybrané zákroky Speciální pořádkové jednotky Praha na území hlavního města od roku 2000 od 2016. Budou popsány různé typy zákroků od menších na sportovních akcích až po velké zákroky na demonstracích s tisíci policisty ve službě. V této práci bude analyzováno pět různých zákroků. Všechny vybrané zásahy budou zhodnoceny podle vlastní vypracované metodiky se zohledněním toho, zda byl použit antikonfliktní tým a donucovací prostředky a v jakém množství byly nasazeny, kolik policistů i účastníků bylo v průběhu akce zraněno a jak byla úspěšnost nebo neúspěšnost policie hodnocena médii a odbornou veřejností.

2 Definice základních pojmů a východisek

V rámci úvodní části práce je nezbytné vymezit základní pojmosloví a východiska organizačních funkcionalit zkoumané oblasti. Práce se zabývá legitimitou zákroků pod jednotným velením v působnosti Speciální pořádkové jednotky Krajského ředitelství Policie hlavního města Prahy. Hlavním úkolem pořádkových služeb je ochrana veřejného pořádku. Vymežíme si termíny: veřejný pořádek, pořádková služba, speciální pořádková služba, antikonfliktní tým, demonstrace a fotbalové chuligánství.

Pořádková služba se začala na území Československa formovat již v poválečných letech 1950 – 1960, kdy šlo zejména o okrskové zmocněnce Státní bezpečnostní služby. Po roce 1960 se pořádková služba stala součástí obvodních oddělení Veřejné bezpečnosti. Současnou formu pořádkové policie známe až roku 2002, kdy vstoupil v platnost pokyn policejního prezidenta, který stanovil klasické činnosti služby pořádkové policie.

2.1 Veřejný pořádek

Definice veřejného pořádku není jednoduchá záležitost – může se lišit v chápání jak u jednotlivých kultur, tak i u jedinců. Většinou je tento pojem chápán jako pořádek, který je nutný k udržení základního fungování společnosti.

„Lze jej charakterizovat jako souhrn společenských vztahů, které vznikají, rozvíjejí se a zanikají na místech veřejných a veřejnosti přístupných, které jsou upraveny právními i neprávními normativními systémy, jejichž zachování je významné pro zajištění klidného a bezporuchového chodu společnosti.“¹

2.2 Služba pořádkové policie

Pořádková služba je speciální útvar Policie ČR (dále jen „PČR“), který je zřizovaný Krajským ředitelstvím PČR a který má na starosti ochranu veřejného pořádku a dohled nad jeho dodržováním. Pořádková služba působí jako preventivní složka, ale zároveň vykonává i bezprostřední zákroky. Do této služby jsou vybíráni policisté ze

¹ MACEK, P.: *Pořádková činnost police, Obecná část*, Vydání 2, Praha 2008, str. 65.

svých domovských útvarů, většinou právě z obvodních oddělení. V roce 2014 bylo do této služby zařazeno asi 16 000² policistů.

Tabulka 1: Nasazení Krajské pořádkové služby v letech 2012 – 2013³

PČR Krajská ředitelství	Počet nasazení za rok 2012	Počet nasazení za rok 2013
KŘP – hl. města Prahy	3 153	4 212
KŘP – Středočeského kraje	35	49
KŘP – Jihočeského kraje	20	33
KŘP – Plzeňského kraje	39	60
KŘP – Karlovarského kraje	23	54
KŘP – Ústeckého kraje	224	719
KŘP – Libereckého kraje	23	39
KŘP – Královéhradeckého kraje	23	23
KŘP – Pardubického kraje	57	46
KŘP – Jihomoravského kraje	333	273
KŘP – kraje Vysočina	23	38
KŘP – Zlínského kraje	29	46
KŘP – Moravskoslezského kraje	1 377	1 471
KŘP – Olomouckého kraje	28	32
Celkem	5 387	7095

2.3 Speciální pořádková jednotka

„Speciální pořádková jednotka tvoří samostatný odbor v rámci vnější služby Krajského ředitelství policie. Pro zabezpečení akceschopnosti může být „SPJ“ použita k posílení přímého výkonu služby pořádkové policie. Posilování výkonu služby se provádí v místech největšího výskytu trestné činnosti nebo v místech narušení veřejného pořádku. Podílí se na výkonu služby v případech mimořádných událostí, živelných pohrom, katastrof a průmyslových havárií, sportovních, kulturních akcí a při pátrání po osobách a věcech, které svým rozsahem a charakterem vyžadují nasazení většího počtu sil.“⁴

Na tuto službu jsou policisté speciálně připravováni a nepracují již na běžných oddělení PČR. Policisté zařazení v pořádkových jednotkách jsou speciálně trénováni podle Cvičebního řádu pořádkových jednotek. Příprava policistů „SPJ“ spočívá

² POLICIE ČR: *Pořádková policie* [online]. Praha, 2015 (cit. 27. 10. 2015), dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/poradkova-policie.aspx>.

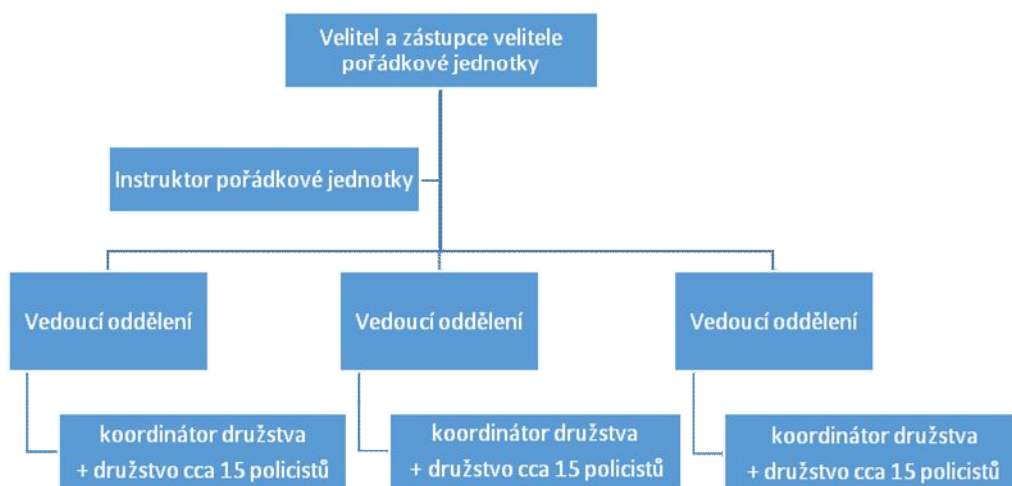
³ POLICIE ČR: *Zpráva o činnosti pořádkové policie v roce 2013* [online]. Praha, 2015 (cit. 28. 10. 2015), dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/clanek/zprava-o-cinnosti-sluzby-poradkove-policie-za-rok-2013.aspx>.

⁴ POLICIE ČR: *Speciální pořádková jednotka* [online]. Praha, 2015 (cit. 27. 10. 2015), dostupné z WWW: <http://www.policie.cz/docDetail.aspx?docid=9128&doctype=ART&#SPJ>.

v nadstavbovém tréninku a to hlavně v pořadové a pořádkové přípravě, fyzickém a taktickém cvičení a speciálním psychologickým a organizačním tréninku.

Pořádková jednotka se skládá z velitele a zástupce velitele, dále pak z vedoucích oddělení a koordinátorů družstev, instruktorů, samotných policistů v operativě i technice (operační, zásahová a eskortní družstva a technická družstva hasičů, zdravotníků, dokumentaristů, řidiči apod.) a psychologa. Velitel a zástupci velitele odpovídají za celkové vedení a řízení pořádkové jednotky, řídí menší koordináční celky, kontrolují výkon služby, po skončení zásahu vypracovávají odpovídající dokumentaci a také hospodaří s financemi. Vedoucí oddělení odpovídá za akceschopnost pořádkové jednotky a podílí se na organizaci konkrétní přípravy a výcviku. Koordinátor přímo řídí činnost policistů v jednotlivých družstvech a přijímá rozkazy od nadřízených skupin. Instruktoři zajišťují veškerá školení a zpracovávají typologických plánů.

Obrázek 1: Organizační členění pořádkových jednotek

2.4 Antikonfliktní tým

Od počátku 90. let se v České republice rapidně zvýšil počet přestupků proti veřejnému pořádku, proto bylo nutné hledat řešení, jak zabránit vyhoceným situacím jak na demonstracích, tak i na ostatních shromáždění. Přítomnost těžkooděnců na veřejných akcích může na účastníky působit příliš defenzivně, proto PČR po vzoru Německa zavedla antikonfliktní tým (dále jen „AKT“). Nejprve bylo vyškolen 20 policistů, ale v současné době mají týmy již přes 210 členů. Následující tabulka demonstruje počty nasazení antikonfliktního týmu v jednotlivých krajích.

Tabulka 2: Počty nasazení antikonfliktního týmu v letech 2012 - 2013

AKT PČR KŘP	Počet nasazení za rok 2012	Počet nasazení za rok 2013
KŘP – hl. města Prahy	49	37
KŘP – Středočeského kraje	20	22
KŘP – Jihočeského kraje	14	22
KŘP – Plzeňského kraje	17	16
KŘP – Karlovarského kraje	5	4
KŘP – Ústeckého kraje	21	21
KŘP – Libereckého kraje	12	10
KŘP – Královéhradeckého kraje	10	11
KŘP – Pardubického kraje	18	13
KŘP – Jihomoravského kraje	16	33
KŘP – kraje Vysočina	9	19
KŘP – Zlínského kraje	9	22
KŘP – Moravskoslezského kraje	19	32
KŘP – Olomouckého kraje	9	22
Celkem	228	284

Antikonfliktní týmy spadají pod kompetence jednotlivých Krajských ředitelství PČR, ale mohou působit na území celé ČR. Poprvé byl antikonfliktní tým na území České republiky sestaven v roce 2006 a zprvu působil ve třech krajích, kde se díky své úspěšnosti rozšířil do ostatních krajů.

Základním úkolem antikonfliktního týmu je pomocí komunikace předcházet vyhroceným situacím při agresivním jednání zejména při fotbalových utkání nebo při setkání extrémistických hnutí. Cílem je nejen předcházet agresi, ale také vysvětlovat přítomnost a účel přihlížejících policistů, diskutovat o problémech účastníků akcí a zároveň upozorňovat na spáchání trestných činů. Veřejnost často zaměňuje AKT za policejní vyjednávače. Velký rozdíl mezi nimi je především v přípravě – policejní vyjednávač musí absolvovat delší a náročnější výcvik, který je ale omezen platností na dva roky. Naopak členové AKT neslouží pouze jako vyjednávači, ale například i jako informátoři o průběhu akce i o postupu policistů. O nasazení AKT rozhoduje koordinátor, který určí nutný počet členů týmu, vybavení, dopravu na místo zásahu a spolupráci s velitelem pořádkové jednotky. Členové AKT zasahují před začátkem akce a nezadržují problémové účastníky. Zásah pořádkové jednotky začíná teprve v momentě, kdy metody AKT jsou zjevně neúčinné nebo pokud již dochází k páchání trestné činnosti. Do vybavení výstroje patří reflexní vesta s nápisem *Antikonfliktní tým*, neprůstřelná vesta a v případě potřeby i pouzdro na zbraň. Policisté AKT disponují

výzbrojí: LED svítidla, slzný plyn a případně chemické světlo, obušek, zbraň a vysílačka.

Vzhledem k pracovní náročnosti jsou do týmu vybíráni lidé psychicky odolní, trpěliví, duševně a emočně vyzrálí, dobří vyjednávači a schopní empatie a vzbuzující důvěru a mající verbální obratnost na takové úrovni, aby byli schopni ovlivnit celý dav i jednotlivé účastníky v něm. Policista se musí umět vypořádat s nejednoznačnými situacemi a vlastní nejistotou.

2.5 Zákrok policie

Ačkoliv se na první pohled může zdát tento termín jasný, je nutné uvést rozdíl mezi úkonem a zákrokem policie. Zatímco úkon je jakákoliv činnost při práci policie, kterou umožňuje zákon, zákrok „je úkon, při kterém policista použije sílu nebo jejím použitím hrozí (varuje), pokud při tom chrání práva jiného nebo pokud tak vynucuje, aby jiná osoba splnila povinnost, kterou podle práva má.“⁵ Pokud tedy mluvíme o zákroku, policie během akce přímo použila donucovací prostředky nebo pomocí nich účastníky varovala před jejich použitím. Zákrokem může být i míření na pachatele služební zbraní. Naopak sepsání jeho výpovědi je pouze úkonem. Legislativně použití donucovacích prostředků upravuje zákon o policii.

2.6 Fotbalové chuligánství

Jak vyplývá dále ze statistiky zákroků Speciální pořádkové jednotky Krajského ředitelství Policie hlavního města Prahy, nejvíce zásahů bylo provedeno ve spojení s fotbalovými utkáními. Na území hlavního města se těžkoooděnci účastní více než 100 zákroků za rok při akcích spojených s fotbalem. Tzv. fotbalové chuligánství je fenoménem, o němž se dnes často mluví v médiích. Konkrétněji se jeho analýze budu věnovat v kapitole o vybraných zákrocích „SPJ“, zde si uvedeme pouze základní definice nutné pro porozumění problematice. Fotbalové extrémistické fanoušky můžeme nazývat například hooligans, ultras, rowdies a jiné. „Hooligans je označení pro radikální, především fotbalové fanoušky, kteří se organizují za účelem střetů s fanoušky ostatních klubů.“⁶ S pojmem fotbalové chuligánství je spojený i další termín - divácké

⁵ LIGA LIDSKÝCH PRÁV: *Úkon a zákrok* [online]. Praha: Férová policie, 2011 (cit. 21. 2. 2016), dostupné na WWW: <http://www.ferovapolicie.cz/slovnicek-pojmu/ukon-a-zakrok-2549.html>.

⁶ JANDA, V: *Hooligans* [online]. Brno: Biskupské gymnázium, 2007 (cit. 21. 2. 2016), dostupné na WWW: celedi.wz.cz/data/S-2007-02-26-Hooligans/download/Hooligans.doc.

násilí. „Jde o násilné či jinak nebezpečné chování diváků v souvislosti se sportovním utkáním.“⁷

2.7 Demontrace

Kromě fotbalových utkání se právě při demonstracích s vyšší četností narušuje veřejný pořádek a dochází ke škodám na majetku. Demonstraci můžeme definovat jako předvádění a prezentaci vlastních názorů: „Veřejné hromadné vystoupení protestního charakteru, spojené s proklamací určitých politických či sociálních požadavků.“⁸

Těžkooděnci jsou v současné době přítomni téměř u každé demonstrace v Praze – zejména pokud je zaměřena na aktuálně diskutované nebo kontroverzní téma. Každá demonstrace musí být nahlášená na Magistrátu hlavního města Prahy, ten ale musí akci povolit na základě práva na shromažďování. V případě, že je v místě již nahlášená jiná akce, navrhne se pořadatelé jiné místo. Akci lze zakázat předem pouze v situacích, které definuje zákon – např. má rasový podtext nebo hrozí zdravotní riziko. Příslušný úřad může demonstraci rozpustit v případech, že nebyla nahlášená nebo během ní dochází k trestným činům nebo se odchýlila od původního záměru. K zákroku policie může dojít, až pokud je na místě porušen zákon. Pokud se tedy v médiích hovoří o nepovolené demonstraci, jde většinou o nenahlášenou. Samotná účast na demonstraci není přestupkem, na což účastníci při některých demonstracích spoléhají. Policie tedy musí sledovat jednotlivé osoby a zadržovat či zajišťovat je na základě konkrétních trestných činů či přestupků. Pokud ale policie chce demonstraci rozpustit a účastníci neuposlechnou výzvy, už se přestupku dopouštějí. Narušování veřejného pořádku a zásahu speciální jednotky na demonstracích bude blíže analyzováno v praktické části práce. V Praze existuje na Palackého náměstí místo, kde je možné pořádat shromáždění bez předchozího nahlášení. Inspirací pro jeho zřízení byl londýnský Speakers Corner. Lze tady od 10 – 20 hodin každý den vyjadřovat názory na místě, které je přesně definováno v Nařízení hl. města č. 19/2004.⁹

⁷ JANKŮ, L.: *Divácké násilí, nová koncepce a její dopad v praxi* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra, 2012 (cit. 21. 2. 2016), dostupné na WWW: http://www.cevroinstitut.cz/upload/ck/files/Lubomir_Janku.pdf.

⁸ KOMUNISTICKÁ STRANA ČECH A MORAVY: *Slovník společenských věd a pověr* [online]. Kolín: KSČM, 2013 (cit. 21. 2. 2016), dostupné na WWW: <http://marxismus.cz/slovník/slovník.htm>.

⁹ Volně převzato: KOLÍNSKÁ, P.: *Veřejné shromáždění* [online]. Praha: Econnect, 2008 (cit. 21. 2. 2016), dostupné na WWW: <http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=132556>.

3 Speciální pořádková jednotka KŘP hl. města Prahy

V Praze byla v roce 1994 zřízena tzv. Stálá pořádková jednotka, která působila pouze na území hlavního města. Později se ale její působnost rozšířila na celou Českou republiku. Tato jednotka se v roce 1998 přeorganizovala a na jejím místě vznikla Speciální pořádková jednotka – první v republice.

„Zúčastňuje se pátracích a kontrolních akcí a posiluje výkon hlídkové nebo jiné služby v rámci hl. m. Prahy. Nedílnou součástí činnosti útvaru je výcvik a příprava, v jejichž rámci jsou policisté po všech stránkách vystavováni situacím, které mohou z charakteru integrovaného záchranného systému vyplynout. Spolupracuje s Městským soudem při rizikových soudních líčeních, s Českou národní bankou při převozu cenin, s mimorezortními organizacemi při zajišťování kulturních a společenských akcí, s ukázkami činnosti Policie ČR, s Armádou ČR a s ÚOOZ.“¹⁰ Do kompetence služby pořádkové policie hlavního města Prahy patří odbory kynologie a hipologie a také speciálních potápěčských činností. Speciální pořádková jednotka spolupracuje při organizování mezinárodních školení nebo instruktáží kolegů z Vojenské policie pro výjezdy do zahraničí. Znakem „SPJ“ je meč se štítem. Meč symbolizuje bojovnost a štít naopak ochranu a bezpečí. Provedení ve světlé a tmavé barvě značí nasazení ve dne i v noci.

Obrázek 2: Znak speciální pořádkové jednotky

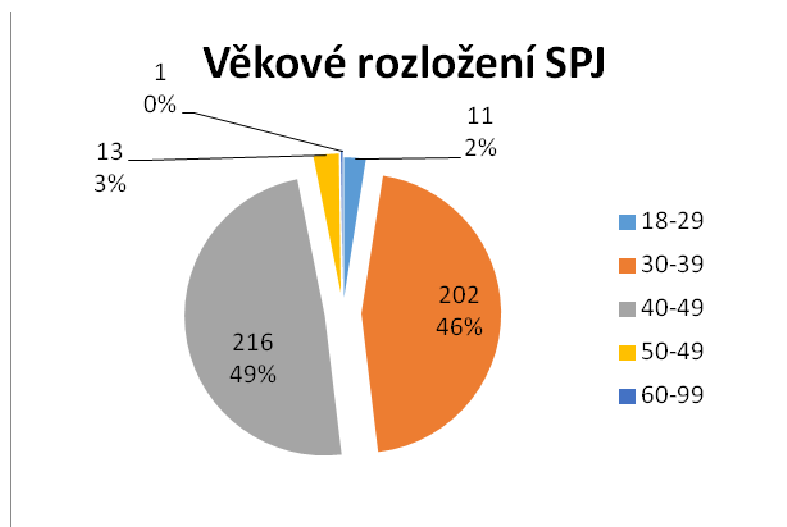
V „SPJ“ v Praze pracuje v posledních 3 letech stabilní počet policistů. V roce 2012 to bylo 449 policistů, v roce 2013 celkem 446¹¹ a pro rok 2015 bylo v plánu 453 policistů. Průměrný počet let odsloužených u policistů v „SPJ“ je 18,1 roku. Logicky

¹⁰ POLICIE ČR: *Speciální pořádková jednotka* [online]. Praha, 2015 (cit. 27. 10. 2015), dostupné na WWW: <http://www.policie.cz/clanek/reditelstvi-sluzby-poradkove-policie-268814.aspx>.

¹¹ Volně převzato: STEJSKAL, J.: *Vyhodnocení činnosti speciální pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy v roce 2013 a stručné shrnutí aktuálního stavu – podklady pro poradu ředitele krajského ředitelství*, Praha, 2013, interní dokument PČR, Č. j. KRPA-14001-4/ČJ-2014-0000PJ.

nejvyšší počet odsloužených let je u vedení jednotky, kde průměr dosahuje až 21,1 odsloužených let. Jako zajímavost lze uvést, že aktivně v roce 2014 sloužil jeden policista starší 60 let a jeden policista mladší 25 let. Průměrný věk policisty sloužícího u „SPJ“ je 39,33 let.¹²

Obrázek 3: Věkové rozložení u SPJ KŘP hl. m. Praha v roce 2014

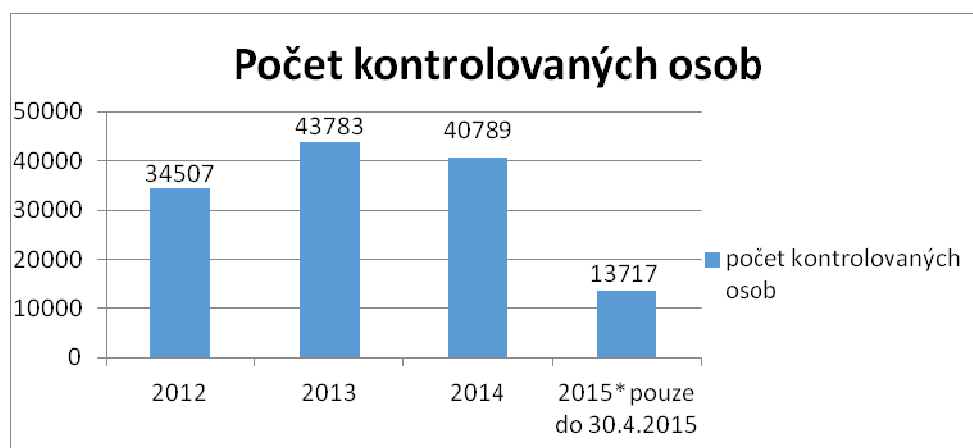
Jak bylo již zmíněno v kapitole č. 2, v Praze byla jednotka nasazena v nejvíce případech z celé České republiky. Průměrně je v akci nasazováno 15 policistů. Tento počet je výsledkem klesajícího trendu, kdy v rozmezí posledních 3 letech se počet postupně snižoval z celkových 25 zasahujících.¹³

Jedním z nejvíce sledovaných ukazatelů u „SPJ“ je počet kontrolovaných osob. Ten v posledních třech letech narůstá a souvisí s tím, že roste jak počet hledaných a pohřešovaných osob, tak i osob, které se účastní narušování veřejného pořádku. Na grafu lze vidět, že počet legitimovaných osob se pohybuje v řádu desetitisíců lidí za rok. V roce 2015 vláda České republiky projednávala zákon o omezení možnosti policie legitimovat občany na ulici. Mělo by být detailně specifikováno, při kterých situacích má policista právo požadovat prokázání totožnosti.

¹² Volně převzato: STEJSKAL, J.: *Vyhodnocení činnosti speciální pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy v roce 2014 a části roku 2015 – podklady pro poradu ředitele krajského ředitelství*, Praha, 2015, interní dokument PČR, Č. j. KRPA-/ČJ-2015-0000PJ.

¹³ Volně převzato: STEJSKAL, J.: *Vyhodnocení činnosti speciální pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy v roce 2014 a části roku 2015 – podklady pro poradu ředitele krajského ředitelství*, Praha, 2015, interní dokument PČR, Č. j. KRPA-/ČJ-2015-0000PJ.

Obrázek 4: Počet kontrolovaných osob v letech 2012-2015

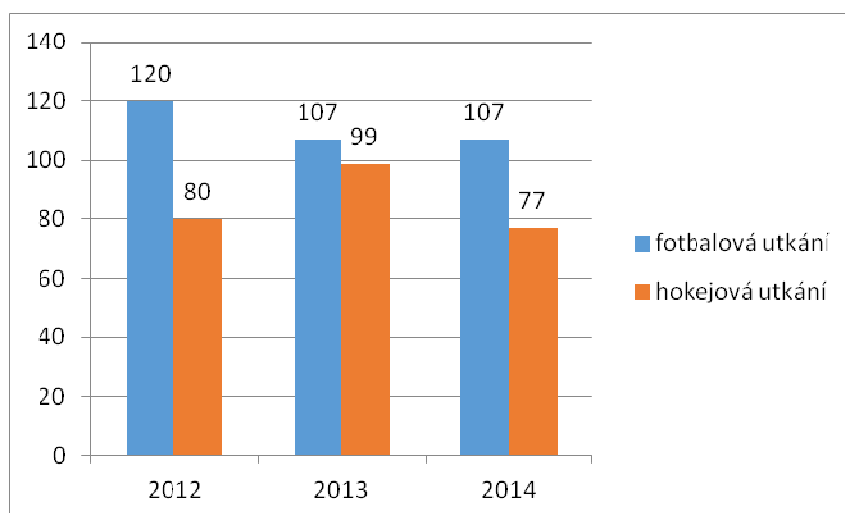

Dále bude definováno, v jakých typech situací byli policisté nejčastěji nasazováni. Akce lze rozdělit na opakující se a na nárazové. Opakující se akce je například účast těžkoobtěžlivců na sportovních utkáních nebo demonstracích při některých státních svátcích, naopak nárazovou akcí bylo například vyklizení squatů Milada a Cibulka. Jak lze teď snadno vydedukovat nejvíce zásahů provedla „SPJ“ při sportovním utkání – ať už jde o účast na fotbalových a hokejových zápasech nebo jenom doprovod fanoušků na tato utkání z míst srazů nebo z vlakových a autobusových nádraží. Policisté o akcích často dopředu vědí a mají relativně dobré informace o účastnících. U těchto zákroků bývají policisté nejčastěji zmiňováni ve sdělovacích prostředcích. Účast „SPJ“ při sportovních akcích zůstává podobná jako v předchozích letech.

U fotbalových utkání se zásahy pohybují přes 100 ročně. U hokejových, které nejsou tolik medializovány a zároveň nejsou podobně vyhocené, se zásahy počítají v rozmezí 77-99 akcí ročně. Obecně u hokejových utkání jde spíše o doprovod fanoušků na stadion, než jejich kontrola na stadionu nebo při plánovaných bitkách před samotným utkáním. U sportovních zápasů vždy záleží, jaké se v daném roce hrají turnaje, případně mistrovské i mezinárodní šampionáty nebo derby.¹⁴ Na každou akci spojenou se sportovním utkáním bývají nasazeny stovky policistů a většinou se tyto akce obejdou bez zranění.

¹⁴ Volně převzato: STEJSKAL, J.: *Vyhodnocení činnosti speciální pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy v roce 2014 a části roku 2015 – podklady pro poradu ředitele krajského ředitelství*, Praha, 2015, interní dokument PČR, Č. j. KRPA-/ČJ-2015-0000PJ.

Obrázek 5: Počty zásahů SPJ v Praze při sportovních utkání v letech 2012-2014

Další v pořadí je účast „SPJ“ na demonstracích a pátracích akcích. V roce 2014 „SPJ“ byla nucena zasáhnout i na jednom extrémistickém koncertu. Pro tyto zakázané hudební akce se používá název „white power music“¹⁵. Právě tyto koncerty jsou problémové pro úspěšný zásah, protože takové akce bývají organizované jako soukromé večírky pro omezený počet lidí a často se na poslední chvíli mění domluvené místo koncertu. Aby se tyto koncerty lépe skryly před policií, jsou často pořádány mimo hlavní město v menších obcích a na soukromých pozemcích. Takových koncertů se koná v ČR přibližně 20 za rok.

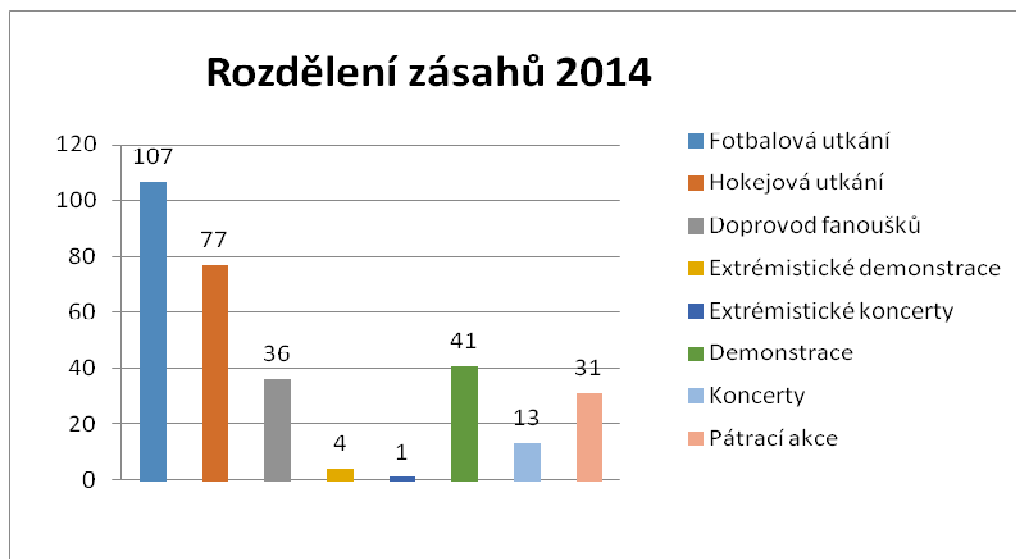
Extrémistické demonstrace nejsou doménou Prahy, většinou záležití, v jakém kraji dojde daný rok k nepokojům. Nejznámější akce s nejvíce nasazenými policisty byly extrémistické demonstrace, které se konaly mimo území hlavního města Prahy a to konkrétně v roce 2011 ve Šluknovském výběžku a v roce 2013 v Českých Budějovicích – pokaždé šlo o demonstrace proti nepřizpůsobivým občanům.

Ačkoliv je to na první pohled nečekané, tak Praha není na prvních místech ani při páchání trestných činů motivovaných extrémismem. Na prvních místech se nejčastěji objevují kraje Severomoravský nebo Severočeský.

¹⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2005* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2005 (cit. 6. 1. 2016), dostupné na WWW: <http://pppcb.cz/attachment/20100913132726667205755.pdf>.

Kromě těchto hlavních zásahů spolupracuje „SPJ“ na zásazích ostatních útvarů PČR, jako jsou například Útvar rychlého nasazení nebo Služba kriminální policie a vyšetřování. Tyto zásahy jsou mimo níže uvedený graf a bylo jich přes 3000.¹⁶

Obrázek 6: Rozdělení zákroků SPJ v Praze za rok 2014

3.1 Metody fungování služby pořádkové policie

Jak již bylo zmíněno dříve, pořádková činnost policie se skládá jak z ochranné složky, tak i ze zákroků. Metody fungování lze tedy rozdělit na preventivní a represivní. Je zřejmé, že obě složky spolu musejí spolupracovat a vzájemně na sebe navazovat. Obě se postupně vyvíjejí a zlepšují, a to nejen díky pokroku v technice a vybavení, ale také díky růstu očekávání společnosti z dobře odvedené práce policie a stále vynalézavějším pachatelům trestné činnosti.

3.1.1 Preventivní a represivní metody fungování

Prevenčí se snaží složky PČR předejít páchání trestných činů. Jde o spolupráci s místními samosprávami, sociálními pracovníky ale i vzdělávacími institucemi. Tyto obecné nástroje používají především klasická oddělení PČR. Naopak speciální prevencí je vyhledávání a sledování možných kriminálních a asociálních činů a následně přijímání opatření, jak zamezit porušení veřejného pořádku. Tuto činnost zajišťuje

¹⁶ Volně převzato: STEJSKAL, J.: *Vyhodnocení činnosti speciální pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy v roce 2014 a části roku 2015 – podklady pro poradu ředitele krajského ředitelství*, Praha, 2015, interní dokument PČR, Č.j. KRPA-/ČJ-2015-0000PJ.

hlavně pořádková služba. Mezi její hlavní úkoly patří systematicky analyzovat faktory a příčiny, které vedou ke sporům, sledovat místa, kde dochází ke konfliktům a následně zajišťovat osoby, které by mohly být nebezpečné. Dalším významným faktorem prevence je postihování za trestnou činnost. Zde hraje hlavní roli lidské vědomí, že po spáchání trestného činu bude následovat i postih. Mnohdy však jako preventivní opatření slouží už přítomnost policejních složek nebo technických bezpečnostních zařízení jako jsou kamery nebo alarmy.

V Praze speciální pořádková jednotka preventivně působí především svojí přítomností na exponovaných místech, kde nejčastěji dochází k porušování veřejného pořádku, ať už jde o výtržnosti, násilí nebo prodej drog.

Represivní zákroky lze provádět pouze na základě zákona, protože většinou se jedná o omezení základních práv člověka a smyslem musí být pouze zabránění dalšímu ohrožování osob nebo majetku. Vynucovací metody policie můžeme rozdělit na právní opatření a technické prostředky. Zatímco procesní (právní) opatření jsou dané legislativou pro všechny orgány činné v trestném řízení, my se zde budeme věnovat speciálním technickým prostředkům a výstroji, které používají členové pořádkových jednotek.

Donucovací prostředky podle zákona o policii jsou kromě standardních povoleny i následující možnosti: vytlačování koňmi, vodní stříkač nebo zásahová stříkačka.¹⁷

Pátrání po hledaných a pohřešovaných osobách

Speciální součástí práce „SPJ“ je pátrání po hledaných a pohřešovaných osobách. Na začátek je nutné si vymezit jednotlivé pojmy:

„Hledanou osobou se rozumí fyzická osoba, u které je dán některý ze zákonných důvodů omezení její osobní svobody, místo jejího pobytu není známo a policií po ní bylo vyhlášeno pátrání.“¹⁸ V těchto případech jde většinou o uprchlé vězně nebo pacienty z ochranného léčení.

„Pohřešovaná osoba je fyzická osoba, o níž se lze důvodně domnívat, že je ohrožen její život nebo zdraví, místo jejího pobytu není známo a policií po ní bylo vyhlášeno

¹⁷ Volně převzato: VANGELI, B.: *Zákon o Policii České republiky Komentář*, 2. vydání, Praha, 2014, s. 207.

¹⁸ VANGELI, B.: *Zákon o Policii České republiky Komentář*, 2. vydání, Praha, 2014, s. 395.

pátrání.“¹⁹ Na rozdíl od hledaných osob zde není podmínka porušení právního nařízení, ale naopak by se samy mohly stát obětí trestného činu.

Oficiální reprezentace Speciální pořádkové jednotky

Speciální pořádková jednotka má svoji vlastní Čestnou jednotku. Ta má za úkol reprezentovat „SPJ“ a Krajské ředitelství hlavního města Prahy na důležitých společenských akcích jako jsou například: přehlídky ozbrojených sborů, obřady s vojenskými poctami nebo pietní akce. Patří sem i účast na dětských dnech, ukázky zákroků a donucovacích prostředků divákům.

3.1.2 Změny v používané taktice Speciální pořádkové jednotky

Je zcela zřejmé, že během fungování služby pořádkové policie se kromě počtu policistů ve službě vyvíjela i taktika postupu. Zatímco krátce po svém vzniku pořádková policie měla za úkol hlavně demonstrovat svoji sílu (tzv. Hard profile policing) a spíše než aktivně působila jako živý štít mezi demonstranty nebo konkurenčními fanoušky.

To se ale postupně měnilo a to zejména během let 2000-2006. Počáteční taktika měla několik kladných ale i záporných stránek. Velmi dobře při velkém počtu policistů působil například zastrašovací efekt a nemožnost zaútočit na protivníka. Naopak ale nečinná taktika způsobovala, že demonstranti začali útočit na policisty nebo volno během vyčkávání jednotky využívali k tomu, aby si sehnali nové zbraně. Celkově větší týmy byly i finančně náročné. Tento postup lze dobře pozorovat v praktické studii zákroku na demonstracích při zasedání Mezinárodního měnového fondu v roce 2000 v Praze.

Postupně se tedy upustilo od masových akcí policie s velkým přečíslením policistů proti demonstrantům. Využívá se více tzv. dynamický postup, který aktivně postupuje vpřed a rozděljuje tak dav na menší skupinky, které pak nemají možnost vymyslet nový útok. Policie se nesnaží útočníky psychologicky zdolat početní převahou, ale spíše aktivním pohybem proti davu. Družstva se již neformují do velkého rovného útvaru, který by obklopoval všechny účastníky, ale do postupně se rozšiřujícího tvaru, který lépe vyhovuje postupu dopředu a zároveň se na konci opět zužuje, čímž chrání policisty ze všech stran. Kvůli tomu, že se účastníci narušování veřejného pořádku necítí být pod tlakem velkého kordonu, si často policistů ani nevšímají. Tato

¹⁹ VANGELI, B.: *Zákon o Policii České republiky Komentář*, 2. vydání, Praha, 2014, s. 395.

taktika vedla ke snížení počtu policistů při zásahu a stála u zrodu antikonfliktních týmů, které jsou schopné vyřešit problém při minimálním zásahu těžkooděnců (tzv. Low profil policing). Antikonfliktní týmy se dnes používají téměř během všech zákroků, jak je patrné na případových studiích v druhé části práce.

Samozřejmě samostatnou kapitolou jsou postupy a formace během dalších úkolů pořádkové jednotky, jako je například pátrání po pohřešovaných osobách. Zde nejde o zastrášení protivníka, ale o to, aby spolu mohli policisté nejlépe komunikovat v terénu, a aby byli navzájem dobře vidět. Proto se formace otevře a policisté se rozptýlí.

3.2 Výstroj a výzbroj služby pořádkové policie

Kvalitní výstroj a výzbroj speciálních pořádkových jednotek je jedním ze základních předpokladů úspěchů zásahů. Proto jí bude věnována samostatná kapitola. Ačkoliv si policisté v poslední době stěžují na nedostatek financí pro nákup nové výstroje, je důležité, aby obě části se doplňovaly a v ideálním případě jejich modernizace odpovídala aktuálním potřebám policie.

Aktuálně se dbá na to, aby se všechny části kompletu dali kdykoliv vyměnit nebo nahradit. Nejčastěji používaná vesta nese označení „Molle“ – jde o vestu s promyšlenými kompatibilními úchyty a kapsami. V letech 2012 – 2015 se „SPJ“ Praha potýkala s problémem propadlé životní lhůty ochranného úboru a nedostatku finančních prostředků na nákup nového vybavení.

Do výstroje policistů speciálních pořádkových jednotek patří krunýř na tělo včetně balistické vesty, kombinéza, přilba, nákrčník, štít, krátký a dlouhý obušek, nůž a taser. Kromě standardní výbavy mohou použít i vodní dělo, transportéry nebo slzný plyn. Pro případy teroristických útoků jsou policisté vybavení i samopaly, balistickými vestami a malou pistolí. Základní výstroj váží 20 kg a je nutné k ní připočítat ještě další vybavení, které závisí na dané situaci (hasicí přístroj, balistická vesta o hmotnosti až 15 kg, plynová maska, zbraně atd.).

Obrázek 7: Výstroj speciální pořádkové služby²⁰

3.2.1 Protiúderový komplet, přilba a štít

Veškerá opatření na těle pro lehkou ochranu se nazývají protiúderový komplet. Jde o ochranný krunýř těla, chrániče krku, nohou a rukou, které chrání policistu před lehkými údery nebo letícími předměty. Celý je vyroben z plastu. Ke kompletu patří ještě ochranná přilba s průhledným štítem, pod kterou je možné nasadit i plynovou masku tak, aby se helma nemusela sundávat. Dalším velkou pomůckou je nerozbitný protiúderový štít, který chrání policisty jak při boji zřepedu, tak před letícími předměty. Štít je vyroben tak, aby odolal letícím kamenům, úderům baseballové pálky i přímým kopům. Tvar štítu je lehce šipkovitý, aby každá rána měla tendenci sklouznout se stranou. Systém uchopení je v současnosti vyvinut jak pro jednoruční, tak obouruční držení.

3.2.2 Obušky

K dispozici má policista dva druhy obušku – klasický dlouhý obušek (tonfa) a menší teleskopický obušek. Tonfa na rozdíl od klasického obušku svými dvěma držadly

²⁰ ČTK, POLICIE ČR: *Výstroj a výzbroj Speciálních pořádkových jednotek* [online]. Praha: ČTK, 2009 (cit. 28. 10. 2015), dostupné z WWW: http://www.ceskenoviny.cz/tema/index_img.php?id=102376.

umožňuje policistovi lepší obranu i držení zbraně. Dnes častěji používaný teleskopický obušek naopak svojí velikostí policistovi nepřekáží při rychlejšímu pohybu a umožňuje mít zbraň připravenou švihem jedné ruky. Vyrábějí se většinou z kaleného kovu, a proto byly v minulosti často kritizovány veřejností, zda nejsou při razantnějším použití příliš surové. Naopak ale pozitivní je to, že policista při prvním pohledu nedrží velkou zbraň, působí na protivníka mírněji a méně agresivně.

Obvinění ze zneužití obušku policistou při zákroku jsou poměrně častá. Tím, že jde o základní vybavení a při narušení veřejného pořádku jsou obušky často použity a pokaždé se najde minimálně jeden účastník, který s jejich použitím nesouhlasí. Jako příklad lze uvést použití obušku na účastníka nepovolené demonstrace Global Street Party 98, která se konala v roce 1998 v centru Prahy. „*Vojtěch K. byl napaden ve Vodičkově ulici dvěma policisty, kteří křičeli: "Ukážeme ti, bastarde, co se stane, když rozbiješ výlohy." Údajně jej srazili na zem, kopali do něj a bili ho obušky po celém těle. V policejní nemocnici Na Mičánkách byl Vojtěch K. poté, co byl vykopnut z policejní dodávky, obstoupen šesti policisty, kteří jej údajně opět bili obušky a kopali do něj.*“²¹

3.2.3 Taser

Elektrický paralyzér (taser) má hlavní výhodu v použití z dálky a dokáže tak protivníka znehybnit i na vzdálenost 10 metrů. Funkčnost přístroje spočívá ve vyslání vysokonapěťového výboje. Tato zbraň patří mezi tzv. *neletantní* tedy nesmrtící. Při použití taseru dojde k vymrštění dvou hlavic, které jsou připevněny dráty k tělu taseru. Pomocí zpětných háčků se přidrží u těla a vyšlou zásah elektrickým proudem. V současné době se používá Taser s označením X26.

Taser se na rozdíl od obušku nepoužívá tak často. Jde o větší zásah do lidského těla, proto policisté k jeho použití sahají jenom v krajních případech. Po použití taseru je nutné zasaženého prohlédnout lékařem, zda elektrický výboj nezpůsobil zranění. Jako typický příklad lze uvést situaci, kdy hrozilo ohrožení na zdraví i dalším přihlížejícím osobám, například v roce 2016 v pražské stanici metra Karlovo náměstí muž pokřikoval na spolecestující a bodal kolem sebe nožem. „*V prvopočátku policisté využili zákonných oprávnění a použili donucovací prostředek „hrozba namířenou střelnou zbraní“.* Útočník dokonce zakročující policisty vybízel k souboji. To však byla jeho poslední

²¹ SANÉ. P.: *Dopis generálního sekretáře Amnesty International ministru spravedlnosti ČR ze dne 27. 7. 1998.* [online]. Praha: Dokumentační středisko pro lidská práva, 1998 (cit. 20. 1. 2016), dostupné na WWW: http://www.kozy.cz/lp/policie/gsp_98/ngo/ai2707cz.htm.

výchruška směrem k policistům. Proto přišel na řadu méně razantní, ale pro takové zákroky jednoznačně vhodnější taser. Ten museli muži zákona použít hned dvakrát a útočníka tak zpacifikovali.²²

Obrázek 8: Taser X26²³

3.2.4 Zbraně a technická zařízení

Základní zbraní pro PČR je malá samonabíjecí pistole CZ 75D Compact ráže 9 mm. Jde o velmi lehkou zbraň (780g), která pojme 14 nábojů. Jako variantu mohou policisté použít G Lock 17 ráže 9 Luger. Speciální jednotky včetně pořádkových mohou použít i samopaly Heckler&Koch typů MP5 ráže 9 mm a G36C ráže 5,45 x 45mm nebo český samopal vzor 58 ráže 7,62 mm, který v současné terminologii patří mezi útočné pušky. Při použití slzného plynu používají pořádkové jednotky granátometry Hecker&Koch HK 69 ráže 40mm.

Použití služební zbraně bývá velmi okrajové řešení situace a policisté jsou poté vyšetřováni pro oprávněnost jejího použití. Policisté většinou střílejí na ozbrojené nebo prchající pachatele. Zde si uvedeme příklad z Prahy, kdy policista vystřelil na vozidlo, se kterým řidič nejprve ohrožoval policisty a pak se snažil ujet. Ačkoliv se případ stal už v roce 2012, nebyl do konce roku 2015 ještě uzavřen. *„Útočnik se se svým vozem nejprve srazil se služebním vozem, poté se snažil najíždět na policistu. Ten proto několikrát vystřelil ze služební zbraně na spodní část vozidla, řidič ale začal ujíždět ulicí v protisměru. Po několika stovkách metrů z auta vystoupil a utekl, na místě zůstala mrtvá žena. Generální inspekce bezpečnostních sborů v minulosti dvakrát případ odložila s tím, že policista nepochybil. GIBS nakonec bývalého policistu obvinila.*

²² HULAN, T.: *Šílenec šermoval nožem v metru, zklidnily ho až policejní tasery* [online]. Praha: TV Nova, 2015 (cit. 20.1.2016), dostupné na WWW: <http://tn.nova.cz/clanek/silenec-sermoval-nozem-v-metru-zklidnily-ho-az-policejni-tasery.html>.

²³ THE SPECIALISTS LTD.: *Taser X26* [online]. New York, 2016 (cit. 20.1.2016), dostupné na WWW: <http://www.thespecialistsltd.com/taser-x26>

*Policista se hájil tím, že dívku v autě neviděl. Tvrdil, že byla skrčená na sedadle. Vyšetřování ale ukázalo, že mladou ženu vidět mohl.*²⁴

Obrázek 9: Pistole CZ 75D Compact²⁵

Z vozového parku se využívají obrněné vozidlo OKV-P, které lze použít při vytlačování davů, a vodní stříkač, který se používá pro rozeznání davu, případně pro hašení menších požárů. Tato vozidla jsou přestavěna z podvozků nákladních vozidel Tatra a Mercedes Benz. V roce 2015 dostala „SPJ“ Praha speciálně upravené vozy VW Crafter.

Kromě výše zmíněného patří do výzbroje a výstroje i další technika jako je motorový člun, raft a lezecká výstroj.

3.3 Výcvik a příprava policistů Speciální pořádkové jednotky

Jak už bylo uvedeno výše, do „SPJ“ jsou vybíráni policisté, kteří jsou jak fyzicky, tak i psychicky velmi zdatní. Pro přijetí do Speciální pořádkové služby musí policista znovu složit přijímací zkoušky skládající se z fyzických a psychologických testů. Jde o podobné testy jako při přijímacím řízení k PČR, jsou ale těžší a tvrději se posuzují.

Tato podkapitola blíže definuje některá specifika výcviku „SPJ“. Kromě základní pořadové a pořádkové přípravy musí policista absolvovat i taktický trénink. Pořadový výcvik znamená hlavně osvojení si základních povelů a rozkazů. V pořádkové

²⁴ Volně převzato: SCHOTT, J.: *Policista při honičce v Praze zastřelil ženu, čelí obvinění* [online]. Praha: Týden, 2015 (cit. 20. 1. 2016), dostupné na WWW: http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/krimi/policista-pri-honice-v-praze-zastrelil-zenu-celi-obvineni_354819.html.

²⁵ KENTAUR: *Zbraně a střelivo* [online]. Praha: 2016 (cit. 20. 1. 2016), dostupné na WWW: http://www.kentaurzbrane.cz/index.php?route=product/product&product_id=408

přípravě se policista učí používat veškerou výstroj. Vychází se z použití tonfy a ochranného štítu a potom z nácviku různých situací v kritických místech – např. uzavření prostoru, semknutí, přesuny a rozvinutí družstva a vlastní obrana. Výcvik je vždy zaměřen na aktuální trendy v kriminalitě a změny v chování účastníků akcí. Jde o trénink kopů, úderů, hmatů, chvatů a to jak samostatně, tak i ve dvojicích. K tomu se používají boxovací pytle i různé figuríny. Mimo oficiální cvičení se policista stará o svojí fyzickou zdatnost sám.

Kromě výše uvedených základních výcviků policista musí podstoupit nadstandardní fyzickou přípravu. Ta se skládá z různých typů běhů, plavání, kruhových tréninků, silových a kondičních cvičení a zdokonalování orientace a hraní v týmových sportech. K výcviku slouží jak prostory Policejní akademie, tak i tělocvična v budově „SPJ“. K fyzické přípravě patří i nácvik manipulace se všemi druhy zbraní, se kterými policista přijde během služby do styku. Trénují se jak taktické postupy s nenabytou zbraní, tak i ostré střelby na terč. Na druhé straně se samozřejmě cvičí obrana proti různým typům zbraním protivníka.

V poslední taktické části je nutné, aby se policista naučil správně vyhodnotit situaci a uměl ji řešit. Je třeba pochopit jednotlivé diferenciace při různých zásazích a samostatně přistupovat k bojovým situacím. Obecně by měl policista umět naplánovat zákrok tak, aby nepřecházel do útoku v pro něj nevhodné pozici. Policista musí být schopen nejen zvládnout použít donucovací prostředek, ale i znát taktiku zákroku při jejich použití. Taktický výcvik se začal provádět až po roce 2003, kdy se začaly prosazovat zákroky pod jednotným velením.

Taktická příprava pod jednotným velením se provádí při modelových situacích, kdy je vše dokumentováno a následně s družstvem vyhodnoceno. Následně se podle nahrávky zjišťují chyby nebo nedostatky. Každé oddělení má vlastní dokumentační skupinu. Trénuje se, jak zákrok proti davu a menším skupinkám, tak i proti jednotlivci a situace, kdy je potřeba oddělit znepřátelené skupiny nebo spolupráce při zneškodňování střelející osoby. I při nácviku se používají koně, psi nebo pyrotechnika a veškerá dostupná technika. Policisté nacvičují spolupráci jak mezi sebou tak i s kolegy z dalších útvarů policie. Speciální pozornost je věnována zásahům v hromadné dopravě, kde je omezený prostor a často se zde zasahuje proti agresivním jedincům.

Trénuje se i použití vozidel během zákroku a psychická odolnost posádek těchto vozidel, která se nacházejí často na nejvypjatějších místech a stávají se místem útoku. Pro správné použití techniky je opět nutné výborně znát místo zákroku a momentální situaci. V neposlední řadě se cvičí první pomoc a zacházení se zraněnými osobami na místě zákroku.

3.3.1 Výcvik členů antikonfliktního týmu

Speciální kapitolou je psychologická příprava antikonfliktního týmu. Každý policista, který chce být členem antikonfliktního týmu, musí projít tzv. *specializačním kurzem*. Tento kurz zajišťuje Vyšší policejní škola a střední policejní škola v Holešově a trvá třicet vyučovacích hodin. Ve své první části nejprve vyškolí policistu v odborné bezpečnostní problematice a v druhé části dává důraz na psychologicko-komunikační strategii.

Jde o 4 hlavní témata: *činnost „SPJ“ v oblasti ochrany veřejného pořádku* (zde jde zejména o etiku policejní práce a spolupráci s ostatními subjekty a seznámení se s extrémistickými skupinami), *právní ochranu veřejného pořádku* (studium příslušných zákonů, jako je Listina základních práv a svobod a trestní zákoník), *preventivní a komunikační činnost* (zde jde jak o komunikaci s médii, tak i o praktická cvičení předávání informací policistů mezi sebou a účastníky akce) a *jednání v běžných a krizových podmínkách* (cílem je připravit účastníka kurzu na jednání se zainteresovanými stranami). Součástí kurzu je i manipulace s veškerou spojovací technikou Policie ČR.

Po dvou letech odsloužených v antikonfliktním týmu mohou jeho členové absolvovat nadstavbový specializační kurz. Zde jde především o využívání rozborů různých kazuistik, jejich hodnocení a rozvíjení práce AKT.

4 Problémové aspekty zákroků pod jednotným velením

V úvodu je nutné si definovat, co služební zákrok znamená a kdo kontroluje jeho průběh. „Služebními zákroky příslušníků Policie ČR se zajišťuje ochranu veřejného pořádku, bezpečnosti osob a majetku, a to nejen formou preventivních opatření, ale též opatřeními majícími charakter donucení.“²⁶

Z definice je zřejmé, že zákrokem se rozumí, jak prevence, tak i použití donucovacích prostředků, které byly uváděny v kapitole 3.1. Zákroky pořádkové služby jsou speciální zákroky, které jsou specifické hlavně tím, že probíhají pod jednotným velením na jednotném místě a čase. Tyto zákroky se používají v praxi tam, kde nelze běžnými prostředky dosáhnout zabezpečení situace. O provedení a ukončení zákroku rozhoduje velitel, který řídí její celý průběh.

„Při zákroku pod jednotným velením rozhoduje o použití donucovacího prostředku a zbraně velitel zakročující jednotky. O použití donucovacího prostředku a zbraně může rozhodnout také nadřízený tohoto velitele, který tímto rozhodnutím přebírá velení do ukončení zákroku.“²⁷

Zasahující policista je povinen po vydání rozkazu o použití donucovacího prostředku rozkaz vykonat. Pokud by byl v rozporu s platnými právními normami, je nutné tento rozkaz podpořit písemnou formou, kterou je povinen vedoucí zásahu povinen vydat, jakmile to umožňuje situace. Policista nesmí rozkaz neuposlechnout, pouze v jednom případě a to, pokud by došlo ke spáchání trestného činu. Tím, že o použití donucovacího prostředku rozhoduje velitel zásahu, se zákrok pod jednotným velením liší od ostatních služebních zásahů.

Před nasazením pořádkové jednotky je nutné vydat rozkaz příslušného vedoucího policisty o nasazení pořádkové služby spolu se seznamem a rozdělením policistů, kteří budou zasahovat. Dále pak i rozkazy týkající se například prostředí (například uzavření dopravních komunikací). V průběhu a po skončení zákroku se provádí dokumentace výzev a výstrah, donucovacích prostředků a rozhodnutí o ukončení zákroku, o počtu zraněných, zadržovaných, předvedených a zkontrolovaných osob a doporučení a návrhy pro další zákroky.

²⁶ MACEK, P. a kol.: *Pořádková policie. Zvláštní část*. Praha: Police History, 2002, s. 51.

²⁷ ČESKO: *Zákon o Policii České republiky č. 283/1991 Sb. ve znění dle pozdějších změn a doplňků*, Česká republika, 1991, §59 Zákrok pod jednotným velením.

Z výše uvedené definice velení při jednotném zásahu se může zdát, že tento způsob velení eliminuje všechna rizika při rozhodování nebo jednání jednotlivých policistů při zásahu. Pravdou zůstává, že tento postup rizika pouze zmírňuje, a zároveň je třeba mít na paměti, že velení s sebou nese i odpovědnost za svá rozhodnutí. Rizika zákroků lze rozdělit do dvou kategorií – vnitřní a vnější.

Obrázek 10: Rozdělení rizik spojených s jednotným velením

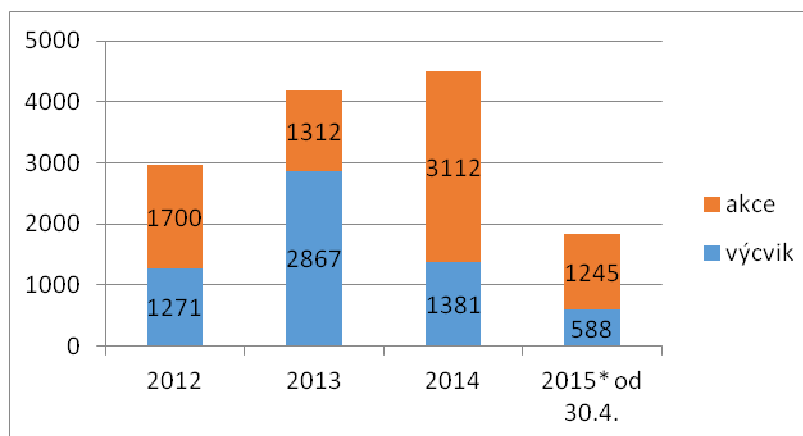
Mezi vnitřní rizika patří špatná komunikace mezi policisty, zkratové jednání, selhání jednotlivců a neznalost postupů a teorie při postupování při zásahu. Zatímco vnitřní rizika lze eliminovat zlepšením komunikace nebo tréninkem a výcvikem, vnější rizika nelze ovlivnit. Je možné je pouze předvídat a tak se na ně lépe připravit.

K vnějším rizikům řadíme všechny situace, které vznikají ve spojení s místy nebo účastníky narušování veřejného pořádku. Mohou to být neznámá nebo nebezpečná přístupová místa (například uzavřené chátřející budovy, zúžená místa jako jsou vstupy na stadiony, prostředky městské hromadné dopravy nebo i barikády), neočekávaná agrese útočníků, neznámé zbraně (například při zasedání MMF v roce 2000 dlažební kostky) nebo i požáry (a s tím související dým a kouř). Samozřejmě je nutné uvést, že jakýkoliv zásah je vždy vyhrocená situace, při které hrají hlavní roli stres a hysterie. Při jakémkoliv selhání nebo zaváhání na straně policie se ihned v médiích rozbíhá diskuze na téma připravenosti PČR a legitimnosti zákroků, proto je nutné se naučit rizika předvídat, potom snáze eliminovat a tím se vyhnout kritice ze stran veřejnosti.

Jak už bylo zmíněno výše, vnitřní rizika lze lépe eliminovat. Kromě výcviku policisty a tréninku standardních výkonů speciální pořádková jednotka trénuje i konkrétní situace – na stadionech, na demonstracích atd. Co se týká komunikace, hlavní roli samozřejmě hraje slovní komunikace mezi štábem, případně velitelem zásahu a jeho nadřízeným, a mezi řadovými policisty přímo v době zásahu. Do skupiny komunikace patří ale i sdílení dat s monitorovacím centrem (i mobilním) nebo například s vrtulníkem. Nezbytná je i spolupráci s antikonfliktním týmem.

K eliminaci vnitřních rizik patří i nacvičování standardizovaných postupů, které se provádějí při běžném, dá se říci rutinním zásahu. Zde potom nevzniká prostor pro neočekávaná rizika nebo chyby. Větší připravenost si vyžadují nestandardní postupy, kdy je třeba logicky a správně reagovat přímo na místě. I proto „SPJ“ v Praze pořádá i několik stovek tréninkových akcí za rok – viz graf níže. V roce 2012 dokonce počet výcviků přesáhl i počet akcí.

Obrázek 11: Přehled akcí a výcviků SPJ Praha v letech 2012-2015²⁸

²⁸ Volně převzato: STEJSKAL, J.: *Vyhodnocení činnosti speciální pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy v roce 2014 a části roku 2015 – podklady pro poradu ředitele krajského ředitelství*. Praha, 2015, interní dokument PČR, Č. j. KRPA-/ČJ-2015-0000PJ.

5 Riziková místa a prostory pro zásah speciální pořádkové jednotky

Tato kapitola definuje místa, kde Speciální pořádková jednotka Krajského ředitelství Policie hlavního města Prahy nejčastěji zasahuje. Místa budou popsána pouze obecně a konkrétní prostory v Praze budou uvedeny jako příklady, kde se v minulosti již konaly zákroky „SPJ“. Obecně lze říci, že riziková místa, kde dochází k narušování pořádku, jsou zejména ta, kde se shlukuje velký počet lidí. Další nebezpečí vznikají v místech, která nejsou dobře přístupná nebo lidé jsou vměstnání do úzkých průchodů nebo stísněných prostor.

5.1 Sportovní stadiony

Sportovní a to zejména fotbalové stadiony jsou místem, kde se „SPJ“ v Praze využívá nejčastěji. Jak je evidentní v grafu č. 6 ve 3. kapitole, byla jednotka v roce 2014 nasazena při fotbalových a hokejových utkání celkem 184 krát a k tomu ještě 36 krát doprovázela fanoušky na utkání z místa srazu nebo z příjezdů do města. Sportovní utkání v Praze jsou specifické v tom, že se zde koncentrují agresivní jedinci, kteří nejdou ani tak fandit, jako spíše záměrně narušovat veřejný pořádek. Tím je Praha zvláštní nejen v České republice ale i ve střední Evropě.

Mezi hlavní opatření, kterými lze eliminovat rizika při sportovních utkání patří stanovení míst a časů, kde je možné se sdružovat a za jakých podmínek (podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích a podle zákona č. 84/1990 Sb., o právu shromažďovacím), zákaz podávání alkoholu (podle zákona č. 37/1986 Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomániemi) a zákaz používání hořlavých předmětů (podle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně). Krajním řešením může být zákaz vstupu na stadion, který by mohl následovat po spáchání trestného činu podle zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon.²⁹

Agresivní chování má mnoho psychologických důvodů – ať je to znepokojení z vývoje utkání, požití alkoholu nebo jenom touha po dobrodružství podpořená jistou tolerancí k násilí. Příčiny násilného chování nejsou předmětem této práce. Úkolem policie je rozpoznat, kdo by v davu mohl být jeho potencionální vůdce, a toho

²⁹ Volně převzato: MACEK, P., ZÁMEK, D.: *Policie a hromadná narušení veřejného pořádku*, Praha 2007, str. 62.

eliminovat. Ve většině případů zde policie pouze pomáhá pořadatelské službě. Podle průzkumů 55,1 %³⁰ fanoušků souhlasí s přítomností policie na fotbalových utkáních.

Podle již zmíněného trestního zákona se sportovní fanoušek může dopustit následujících trestných činů: hanobení národa, etnické skupiny, rasy a přesvědčení (např. rasistické skandování), výtržnictví (narušování průběhu zápasu), krádež a poškozování cizí věci (poškození sedaček a prostředků veřejné hromadné dopravy).

Sportovní stadiony jsou kromě chování fanoušků rizikové i tím, že jsou lidé shromážděni na uzavřeném místě. Reakce na vzniklý problém musí být rychlá a účinná. To musí být v souladu se stavební úpravou stadionů, jako jsou ochranné ploty, nehořlavé materiály a vhodný vstup a výstup ze stadionu. Důležitým místem jsou přístupové cesty a nouzové úniky, kde mohou vzniknout vážná zdravotní rizika.

V Praze „**SPJ**“ nejčastěji zasahuje na utkání fotbalových utkání AC Sparta Praha, SK Slavia Praha nebo Bohemians Praha 1905. Například stadion SK Slavia Praha podle Policie ČR není vhodný pro zásah těžkooděnců. Uličky mezi sektory jsou příliš úzké pro průchod policistů v ochranném obleku. Navíc diváky neoddelují žádné zábrany od hrací plochy.³¹ Naopak ale například v O2 Aréně není o narušování veřejného pořádku téměř slyšet, tam jsou bezpečnostní předpisy většinou dodržovány i při velkých mezinárodních akcích.

5.2 Volná prostranství a náměstí

Jak bylo uvedeno u sportovních prostor, velkým problémem je uzavřený prostor. Naopak při demonstracích, které se odehrávají venku, je rizikem dav samotný. Nebezpečí může vyplynout teprve v průběhu akce. Účastníci mohou použít libovolné předměty k obraně nebo se mohou během akce vytratit. Nebezpečí existuje i pro ostatní místní obyvatele, zejména pak děti, kteří se ale demonstrace neúčastní, ale vyskytují se v místě jejího konání. Tím, že policie hůře monitoruje účastníky akce, se mohou někteří účastníci lépe schovávat v anonymitě.

³⁰ MACEK, P., ZÁMEK, D.: *Policie a hromadná narušení veřejného pořádku*, Praha 2007, str. 66.

³¹ Volně převzato: EICHLER, P.: *Policie si stěžuje na stadion Slavie. Těžkooděnci se nevejdou mezi ochozy* [online]. Praha: OBJEV iDNES.cz, 2008 (cit. 15. 11. 2015), dostupné na WWW: http://zpravy.idnes.cz/policie-si-stezuje-na-stadion-slavie-tezkoodenci-se-nevejdou-do-ochozu-1ms-/domaci.aspx?c=A080521_173119_krimi_pei.

Nejvíce demonstrací je nahlášeno na těchto veřejných prostranstvích v Praze: Václavské náměstí, Karlovo náměstí, Náměstí Míru, Staroměstské náměstí nebo okolí stanice metra Anděl. Je vidět, že jde vždy o velké plochy v centru města. Na Václavském náměstí je během jednoho týdne nahlášeno několik akcí týdně, v některých exponovaných dnech, jako je 28. října nebo 17. listopadu, je to i několik akcí za den.³² Proto na tomto náměstí speciální jednotka hlídkuje i vícekrát za den.

S tím souvisí i jiné možnosti použití větších donucovacích prostředků, jako je vodní dělo. Jak se ukázalo například při zasedání Mezinárodního měnového fondu v roce 2000, mohou na veřejném prostranství jako zbraně posloužit ve velkém i dlažební kostky.

5.3 Uzavřené akce a zásahy v budovách

Posledním místem, kde „SPJ“ nejčastěji zasahuje, jsou soukromé uzavřené akce. Nemusí jít jenom o extrémistické setkání nebo koncerty. Může jít i o zásahy v uzavřených budovách, kde dochází k jinému nelegálnímu shromáždění osob. Pro zásah policejních jednotek je potřeba nejprve akci předem připravit a to zejména tehdy, když je budova zvenku nepřístupná nebo je-li zablokovaný vchod. Jde jak o zjištění počtu lidí uvnitř, tak i zakreslení jednotlivých místností. Pokud je to možné, tak se předem kontaktuje organizátor akce nebo mluvčí skupiny. Ideálním výsledkem přípravných opatření je ukončení akce nebo opuštění budovy bez toho, aby policie musela do objektu vstoupit. V této fázi hraje důležitou roli opět především antikonfliktní tým.

Pokud ale dojde k policejnímu zásahu, je nutné, aby policisté znali veškerá bezpečnostní rizika, možné trestné činy (včetně symbolů zakázaných ideologií) či hledané osoby. Policisté před zásahem vždy účastníky akce upozorní na policejní zásah a použití donucovacích prostředků. Během zásahu je pořizován audiovizuální záznam jako dokumentace.

Jako příklad lze jmenovat zásahy „SPJ“ v objektu Cibulka v pražských Košířích v roce 2015, kde squatteři nelegálně obývali historickou usedlost nebo nepřítel známá razie v bývalé plicní klinice na pražském Žižkově v roce 2014, kde se konala demonstrace na podporu vzniku komunitního centra právě v těchto místech.

³² Volně převzato: MAGISTRÁT HL. MĚSTA PRAHY: *Přehled oznámených veřejných shromáždění* [online]. Praha: Magistrát hlavního města Prahy, 2015 (cit. 15. 11. 2015), dostupné na WWW: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/vyhlasaky_a_narizeni/prehled_verejnych_shromazdeni/index.html.

6 Analýza vybraných zákroků Speciální pořádkové jednotky KŘP hl. města Prahy

V praktické části této práce budou analyzovány jednotlivé zákroky „SPJ“ v Praze. Jsou to zákroky, které byly častokrát medializovány a které rozpoutaly diskuzi o legitimitě zákroků i po skončení akce. Konkrétně budou definovány zákroky „SPJ“ při zasedání Mezinárodního měnového fondu v září 2000, zásah těžkooděnců v usedlosti Cibulka v Košřích v květnu 2015 a vybrané zákroky proti fotbalovým výtržníkům v Praze v letech 2008, 2009 a 2014.

Všechny zásahy budou popsány nejprve z hlediska přípravy, poté analyzovány z pohledu zvládnuté komunikace s účastníky akce a průběhu zákroku a jeho úspěšnosti. Nakonec bude rozebráno, jak zákrok vnímala veřejnost a jak s tímto odkazem policie pracovala. Na konci každé podkapitoly zhodnotím zásah policie podle vlastní metodiky. Ta bude spočívat v posouzení jednotlivých aspektů akce – prevence a zásah antikonfliktního týmu před akcí, počet nasazených policistů a donucovacích a technických prostředků během akce, počty zraněných policistů i účastníků akce a na závěr zhodnocení zásahu podle médií a sdělovacích prostředků.

6.1 Zásah Speciální pořádkové jednotky na demonstracích během zasedání Mezinárodního měnového fondu 26. – 27. 9. 2000

Na zasedání Mezinárodního měnového fondu a centrální banky v roce 2000 (dále jen „MMF“) se práce v podkapitolách odkazovala několikrát. Zásah policie na této akci byl diskutován napříč médii i odbornou veřejností. Měnový fond se stal symbolem globalizace finančních toků i propojených ekonomik, proto do Prahy dorazilo několik tisíc odpůrců globalizace ať už z České republiky, tak i ze zahraničí. Ačkoliv konference trvala pouze 2 dny, výtržnosti a demonstrace začaly už o několik dní dříve. Celkově se zasedání účastnilo 15 000 hostů. Na druhé straně se sešlo přes 12 000 demonstrantů a 11 000 policistů³³.

Zasedání MMF bylo naplánované na dny 26. - 27. září 2000. Policisté již dopředu počítali s narušováním veřejného pořádku, dopředu informovali obchodníky hlavně zahraničních řetězců, aby zbytečně nelákali demonstranty na své výlohy a

³³ Volně převzato: TŘEČEK, Č.: *Vzpoura proti kapitálu. Před patnácti lety vzplála bitva o Vyšehrad* [online]. Praha: iDNES.cz, 2015 (cit. 17. 11. 2015), dostupné na WWW: http://zpravy.idnes.cz/patnact-let-od-zasedani-mmf-v-praze-dt2-/domaci.aspx?c=A150916_130622_domaci_cen.

nevystavovali tam alkohol nebo možné zbraně. Policie očekávala protesty jak levicových tak i pravicových skupin. Tato mezinárodní akce byla velkým lákadlem také pro zahraniční skupiny radikálů. Policisté prováděli kontroly na hranicích a několik osob dokonce nebylo vpuštěno na území ČR. Kromě těchto opatření byly uzavřeny i stanice metra Vyšehrad a Pražského povstání. Účastníci summitu byli svázeni připravenými autobusy vždy s policejním doprovodem. První větší demonstrace se uskutečnily 23. a 24. září 2013, kdy Prahou prošlo několik průvodů. Na jedné straně pochodovali levicoví skinheadi, komunisté a anarchisté, kteří přešli z Náměstí Míru přes hlavní nádraží až na Václavské náměstí, kde se demonstrace v poklidu rozpustila. Na druhé straně demonstrovali pravicoví nacionalisté na Letné. Policie situaci pouze monitorovala, protože zásah nebyl nutný kromě drobné potyčky na hlavním nádraží a zastavení dopravy na magistrále u Národního muzea. Je potřeba říci, že „SPJ“ pracovala na stejných místech jako řadoví policisté a jejich veškerá činnost zde byla totožná. I během největších bojů bylo zásadním úkolem držet demonstrující v bezpečné vzdálenosti od hostů konference a hlídat výtržnosti a ničení cizího majetku.

Hlavní boje vypukly 26. září 2000. Veškeré demonstrace a pochody se přesunuly na přístupové cesty ke Kongresovému centru na Vyšehradě. Nejsilnější protesty a výtržnosti začaly v Lumírově ulici, kde „SPJ“ bránila demonstrantů vstup ke Kongresovému centru. Aktivisté se pokoušeli prorazit policejní zátarasy. Poprvé zde použili jako zbraně dlažební kostky a zápalné lahve. Kromě toho k útokům na policii používali demonstranti i praky, házení kamení, dýmovnice a basebalové pálky. Někteří si přinášeli i vlastní plynové masky a ochranné štíty podobné těm, které používá policie. Kromě toho byla většina účastníků zahalena šátky, aby nebyla možná jejich identifikace. „SPJ“ na svoji obranu použila vodní dělo z vozu Tatra a také i slzný plyn. Demonstranti postupně vyklidili Lumírovu ulici i Nuselský most a první část z nich zablokovala magistrálu a druhá část kompletně zničila přízemí hotelu Corinthia. I zde „SPJ“ použila slzný plyn a většinu útoků odrazila pouze ochrannými štíty. U Kongresového centra „SPJ“ hlídkovala svými čtyřmi obrněnými transportéry. Někteří aktivisté se snažili vylézt na policejní vozy – jak na obrněné transportéry, tak i na vodní děla Tatra. Celou situaci monitoroval i policejní vrtulník. Další potyčky večer byly v ulici Lounských, kde aktivisté házeli na policisty kamení, a na Václavském náměstí, kde rozbíjeli výlohy a opět použili dlažební kostky. Zde „SPJ“ nezasahovala. Byli zde přítomni pouze uniformovaní policisté, kteří ale situaci nezvládali a dokonce před demonstranty utíkali. Celkem bylo v den největších bojů zraněno 64 policistů, 20

demonstrantů a 2 hosté konference.³⁴ Poslední den zasedání byl již klidnější. Skupiny aktivistů hlásily pochody na různých místech Prahy. První potyčky s policií nastaly ráno u hotelu Hilton, ale obešly se bez větších problémů. Bývalý ministr vnitra Stanislav Gross se sešel s aktivisty na Náměstí Míru, odkud byl ale vypískán. Na většině akcí měla již policie početní převahu a větší boje se nekonaly. Poslední den demonstrací (už po skončení zasedání MMF) se pouliční nepokoje zklidnily a účastníci pouze vybízeli, aby byli propuštěni jejich kolegové a aby se zmírnila údajná policejní brutalita. Tento den policie pouze koordinovala trasu pochodu aktivistů.

Celkem se bylo během zasedání MMF zadrženo 900 osob, většina zadržených cizinců byla vyhoštěna. Na policisty bylo podáno 26 trestních oznámení a přes 300 stížností. Pouze jeden trestný čin (zneužití pravomoci veřejného činitele) byl uznán a to nepřiměřené násilí na zadržené osobě. Většina ze zadržených byla propuštěna, protože se nepodařilo prokázat, že se výtržností dopustili právě oni (kvůli maskování během demonstrace). Zdravotníci ošetřili 123 policistů a 142 aktivistů.³⁵

Na závěr podkapitoly bude zákrok zhodnocen podle vlastní analýzy. Podíváme se na jednotlivé ukazatele analýzy a na konci zhodnotím její úspěšnost.

Tabulka 3: Zhodnocení zákroků SPJ při zasedání Mezinárodního měnového fondu v Praze 2000

Doba trvání akce:	3 dny
Počet účastníků akce:	12 000 osob
Nasazení antikonfliktního týmu:	NE – ještě nebyl zřízen v této době
Počet nasazených policistů:	11 000 policistů
Počet zadržených osob:	900 osob
Počet zraněných osob (z toho policistů):	265 osob (z toho 123 policistů)
Nasazené donucovací prostředky, výstroj a výzbroj a technika:	Donucovací prostředky: Slzný plyn, vodní dělo Výstroj, technika: obušek, ochranný štít obrněné vozidlo, policejní zátarasy, vrtulník
Postoj médií a veřejnosti:	Většinou kladný postoj médií a veřejnosti k zásahu, souhlas na straně PČR, vznik otázek změny legislativy při pořádání velkých akcí a použití nových donucovacích prostředků

³⁴ Volně převzato: TŘEČEK, Č.: *Vzpouř proti kapitálu. Před patnácti lety vzplála bitva o Vyšehrad* [online]. Praha: iDNES.cz, 2015 (cit. 17. 11. 2015), dostupné na WWW: http://zpravy.idnes.cz/patnact-let-od-zasedani-mmf-v-praze-dt2-/domaci.aspx?c=A150916_130622_domaci_cen.

³⁵ Volně převzato: TŘEČEK, Č.: *Vzpouř proti kapitálu. Před patnácti lety vzplála bitva o Vyšehrad* [online]. Praha: iDNES.cz, 2015 (cit. 17. 11. 2015), dostupné na WWW: http://zpravy.idnes.cz/patnact-let-od-zasedani-mmf-v-praze-dt2-/domaci.aspx?c=A150916_130622_domaci_cen.

Na začátek je třeba uvést, že jde o akci, která svojí velikostí ať už počtem demonstrantů nebo nasazených policistů neměla po Sametové revoluci v České republice srovnání a stejně tak i zkušenosti policistů z pořádkových jednotek byly na minimální úrovni.

Jak je patrné z tabulky, počty zúčastněných a následně i zraněných osob jsou jedny z nejvyšších ze všech zákroků na území České republiky. Dá se říci, že zadržen byl každý 13. účastník a ošetřen musel být každý 100. účastník. Velkou nevýhodou policie bylo, že nemohla použít zatím ještě neexistující antikonfliktní tým. Použité donucovací prostředky i výzbroj byla přiměřená situaci a odpovídala povaze zásahu. Aplikace vodního děla i slzného plynu si vyžádala situace v davu, kdy aktivisté ničili soukromý majetek nebo atakovali policisty. Policisté často museli čelit novým zbraním pouze s využitím standardních prostředků obrany. V takovémto měřítku už nikdy nebyly donucovací prostředky použity a od té doby policie nikdy neměla tolik raněných ve vlastních řadách.

Ačkoliv se objevila kritika brutality zásahu a nakládání se zadrženými osobami, tehdejší ministr vnitra Stanislav Gross i premiér Miloš Zeman zásahy policie pochválili, stejně tak i vedení policie si stojí za správným postojem vůči aktivistům. Tyto zákroky dokonce vedly k debatám a následnému zákazu zakrývání obličeje při hromadných akcích a o možnosti navýšení počtu donucovacích prostředků, které policisté mohou použít, o gumové projektily, které ale nakonec nikdy schváleny nebyly. Policie na zásazích používala starší techniku pasivního kordonu, dnes právě po těchto zkušenostech se více uplatňují menší aktivní týmy (družstva).

Média si vzhledem k době, kdy panoval ve společnosti optimismus ze sblížení ekonomik, pochvalovala práci policistů. Na druhé straně se objevovaly posměšné narážky, že jediný rozkaz, jaký policisté dostali, měl pouhých pět slov: „Zabránit demonstrantům narušit zasedání MMF“.

Lze říci, že zákrok proběhl (až na jeden uznávaný případ násilí na zadržené osobě), jak bylo nejlépe možné. Obzvláště pokud přihlídneme k faktu, že při zasedání v roce 2000 byla situace vyhrocená a zafungovaly faktory jako velký počet účastníků, absence AKT, staré způsoby taktiky a špatné vybavení výstroje policie.

6.2 Zákrok proti squatterům v usedlosti Cibulka 6. 5. 2015

Objekt Cibulka v Košířích v Praze 5 byl před zásahem speciálních jednotek obýván squattery od roku 2008, kdy se skupinka lidí rozhodla nevyužívanou usedlost využít pro vlastní potřeby. Od roku 2012 prostory obývalo minimálně 20 osob. Policie na tomto místě zasahovala v minulosti několikrát. Majitel objektu nejdříve se squattery spolupracoval a povolil konání různých kulturních akcí v Cibulce, po střetu jejích obyvatel s policií v roce 2008, ale postupně změnil názor a v roce 2015 nájemní smlouvu vypověděl, poté podal na squattery trestní oznámení a dal jim 3 dny na opuštění místa, což se ale nestalo.

Ve středu 6. 5. 2015 vypršel termín pro opuštění budovy a Policie ČR nasadila Speciální pořádkovou jednotku Krajského ředitelství Police hlavního města Prahy, aby pomohla usedlost vyklidit. V tu dobu se tam zdržovalo přibližně 50-70 osob. Většina obyvatel domu sice odešla po příjezdu policie, ale přibližně 10 osob zůstalo protestovat uvnitř objektu.

Nejprve na řadu přišli na řadu zástupci místní samosprávy a policisté z antikonfliktního týmu, kteří se snažili již před vypršením termínu pomocí megafonu přemluvit lidi k odchodu. Původně dostali squatteři 15 minut na opuštění objektu. Termín byl nakonec prodloužen o další půl hodinu. Antikonfliktní tým se i poté více než dvě hodiny snažil dostat situaci pod kontrolu a jeho práce byla zčásti úspěšná, protože za tuto dobu odešlo z usedlosti kolem 60 lidí i se svými zvířaty. Je zde nutné uvést, že většina těchto lidí přišla do Cibulky na podporu squatterů teprve před zásahem policie předchozí den. Zbýlých osm osob se v objektu zabarikádovalo a čtyři osoby vylezly na komín. Squatteři byli varováni, že jde o protiprávní jednání a že pokud neodejdou, bude následovat policejní zákrok. Když ani poté neuposlechli, musela být pro nasazena speciální pořádková jednotka s donucovacími prostředky.

Policisté po vyjednávání antikonfliktního týmu přibližně v poledne připravili k akci i vodní dělo a slzný plyn. Akce se zúčastnilo 130 policistů. Akci byl přítomen státní zástupce. Vodní dělo nebylo nakonec použito. O zajištění osob ve věži byl požádán o spolupráci také hasičský sbor, aby instaloval seskokovou plachtu pro možný pád lidí z věže.

Těžkoooděnci pomocí slzného plynu vyvedli osm obyvatel usedlosti ven. Nejzásadnější bylo sundat osoby z věže, která sloužila jako provizorní obranná bašta squatterů. Policisté ze speciální jednotky prořezali dřevěnou podlahu věže a tím si uvolnili vstup do poslední místnosti. Zbytek obyvatel sundali policisté žebříky. Zákrok policie v Cibulce začal ráno po 8. hodině a kolem 12. hodiny byli již všichni účastníci zajištěni nebo z usedlosti odešli.

Celá akce na vyklizení usedlosti Cibulka zabrala pouze několik hodin, soudní dohra trvala však až do prosince 2015. Čtyři obyvatelé objektu žalovali policii a ministerstvo vnitra za nepřiměřený zákrok. Soud ale uznal použití slzného plynu jako opodstatněné. Prokázat nepřiměřené zbití jedné osoby se nepodařilo. U soudu byla napadána rychlost zásahu a další otázky, jako například: Proč policisté zasahovali již několik hodin po vypršení smlouvy? Proč dostali squatteré nereálné časové požadavky na vyklizení? A proč proti několika squatterům zasahovalo přes 100 policistů? Soud vyhověl jedné stížnosti a uznal, že policisté neměli právo zakazovat účastníkům si akci nahrávat na video. Někteří politici požadovali přešetření zásahu a zveřejnění oficiálních záběrů policie. Kritizován byl i fakt, že na místě nebyl přítomen nezávislý pozorovatel, který by situaci popsal objektivně.

Celková bilance po skončení akce byla relativně mírná. Kromě čtyř lidí z věže policie zdržela dalších osm lidí, z čehož čtyři lidé byli obviněni z neoprávněného zásahu do vlastnických práv k domu, bytu nebo nebytovému prostoru, další dva sice opustili usedlost již na začátku zásahu dobrovolně, ale z areálu odjízďeli autem pod vlivem návykových látek, jeden člověk u sebe neměl doklady a zbytek byl obviněn z narušování veřejného pořádku. Během zásahu byli zraněni tři obyvatelé domu a byli převezeni do nemocnice. Ve všech případech šlo o zhmožděny nebo drobná zranění způsobená pádem. Dva ze zraněných doprovázela do nemocnice záchrankou i policie. Celkové náklady na akci byly přibližně 250 000 Kč.

Pokud se podíváme na data z pohledu vlastní analýzy, lze tento zákrok označit za jeden z menších běžných zákroků „SPJ“. Policisté aktivně využívali antikonfliktního týmu a z velké části úspěšně, protože ačkoliv policisté byli připraveni zasahovat proti desítkám squatterů a jejich podporovatelů, po přemluvení většiny účastníků k opuštění objektu, museli policisté zasahovat pouze proti jednotlivcům. Tři zraněné osoby byly ošetřeny a šlo o menší zranění. Z policistů nebyl zraněn nikdo. Nejdiskutovanějším problémem je přiměřenost zákroku policie, co se týká donucovacích prostředků. Byl

použit slzný plyn, který je ale v takových situacích nasazován běžně. Veřejnost i squatteré si ztěžovali na nepřiměřený počet policistů při zákroku. Pokud se ale podíváme na ostatní zákroky policie, tak zásah 130 policistů není nijak výjimečný. Ať už policie měla informace o přesném počtu obyvatel domu nebo nikoliv, je jasné, že vizuální přesila policie funguje, byť už jenom z psychologického hlediska.

Otázkou tedy zůstává, zda bylo nutné na vyklizení budovy nasadit i těžkooděnce. Podle výzkumu se přes 50 % veřejnost domnívá, že squatteré jsou jen lidé, kteří vedou alternativní styl života, pouze 25 % lidí si myslí, že jsou to narkomani nebo bezdomovci.³⁶ Další dny se v Praze dokonce uskutečnila demonstrace s 200 demonstrujícími proti zásahu v Cibulce.

Tabulka 4: Zhodnocení zákroku SPJ během vyklizení usedlosti Cibulka 2015

Doba trvání akce:	4 hodiny
Počet účastníků akce:	10-60 squatterů
Nasazení antikonfliktního týmu:	ANO – z velké části úspěšný
Počet nasazených policistů:	130 policistů
Počet zadržených osob:	12 osob
Počet zraněných osob (z toho policistů):	3 osoby (z toho 0 policistů)
Nasazené donucovací prostředky, výstroj a výzbroj a technika:	Donucovací prostředky: Slzný plyn, vodní dělo nakonec nepoužito Výstroj, technika: obušek, ochranný štít obrněné vozidlo, policejní pásy, pila a žebřík, technika hasičského sboru
Postoj médií a veřejnosti:	Smíšený – veřejnost stála za policií, ale problém je v přiměřenosti zákroku. Žaloby pouze se strany squatterů, které ale soud neuznal za oprávněné. Prošetření zásahu požadovali někteří politici.

Po skončení akce se rozpoutala diskuze na téma tolerance squattingu. Tento zákrok byl již několikátý zásah policie proti squatterům. Kromě nejznámějšího příkladu – vyklizení vily Milada v Praze 8, zasahovali v posledních letech policisté i na Albertově a Žižkově. Podle policie, pokud se nezmění legislativa, nelze squattery v soukromých objektech přehlížet, a to ani za cenu, že veřejnost jejich pobyt toleruje. Na druhou stranu se policie obává, že by mohly v budoucnu narůstat požadavky fyzických osob na vyklizení budov pomocí policie. Squatt Cibulka byl ale odlišný v tom, že z počátku byl legální a obyvatelé domu měli s vlastníkem uzavřenou smlouvu o užívání objektu.

³⁶ Volně převzato: JEDZOKOVÁ, A.: *Squatting* [online]. Ostrava: VOŠS, 2011 (cit. 6. 1. 2016), dostupné na WWW: <https://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/squatting/>.

6.3 Vybrané zásahy „SPJ“ při fotbalových utkání v Praze

V této kapitole se zaměřím na tři vybrané zákroky „SPJ“ při fotbalových utkání v Praze. Záměrně byly vybrány situace spojené se sportem, které jsou odlišné od zákroků při zasedání Mezinárodního měnového fondu a vyklizení usedlosti Cibulka. Zatímco zasedání MMF byla masová akce, squatt Cibulka spíše jednorázová menší akce, fotbalová utkání patří mezi opakující se akce a policisté mají v těchto případech jednání poměrně dobře natrénované.

Fotbalové násilí je téma pro samostatnou práci. Tím, že u sportu vznikají velké emoce a dochází k uvolňování vzteku, může dojít k reakci fanoušků, která už je za hranicí přijatelného společenského chování. U spousty fanoušků je navíc jejich stav podpořený konzumací alkoholu a dochází tak k narušování veřejného pořádku. Díky tomu, že lidé na stadionech se počítají na stovky a tisíce, ovládá dav pocit anonymity a jedinec se stává agresivnější, než by byl za normálních okolností, nebo se nechává strhnout jednáním ostatních. Osoby na stadionu můžeme rozdělit na tři typy: fotbalový divák, který utkání pouze pozoruje, ale nijak se s ním neztotožňuje, fotbalový fanoušek, který aktivně fandí svému klubu, nese s sebou emoce a identifikuje se s družstvem, a fotbalový hooligan, kterému kromě fotbalu jde i o výtržnosti na stadionu i mimo něj.³⁷

Mezi nejčastější násilnosti, které se objevují i u dále uvedených případů, patří:

- výtržnosti při vstupu na stadion – například snaha dostat se na utkání zadarmo
- vniknutí na hrací plochu nebo vhazování předmětů na ni
- výtržnosti po skončení zápasu spojené s emocemi po vyhraném nebo prohraném zápase
- výtržnosti při pochodech městem, při střetech s policií nebo konkurenčními fanoušky a s tím související vandalismus
- domluvené bitky před utkáním na jiném místě než na stadionu³⁸

Pro zásah policie je nutné se v davu dobře vyznat, poznat zda jsou fanoušci opilí, kdo z nich je organizátor, kdo je typický rváč a útočník a kdo se jenom nechal strhnout

³⁷ Volně převzato: MENČÍKOVÁ, T.: *Opatření proti diváckému násilí na fotbalových utkáních*. Praha: Univerzita Karlova, 2013, Bakalářská práce, str. 11.

³⁸ Volně převzato: MENČÍKOVÁ, T.: *Opatření proti diváckému násilí na fotbalových utkáních*. Praha: Univerzita Karlova, 2013, Bakalářská práce, str. 26.

davem. Policie dopředu umí zhodnotit, který zápas se vyhodnotí jako rizikový a který je třeba sledovat dopředu, případně kontaktovat kolegy ze zahraničí.

Problematika fotbalového chuligánství se řeší na evropské úrovni. Kromě fotbalových asociací vydávají vlastní doporučení a úmluvy i Evropská komise a Rada Evropy. Přijetím Evropské úmluvy k diváckému násilí se členské státy dokonce zavazují použít veřejné prostředky pro zamezení výtržností a odpovídají tresty pro útočníky. Úmluva řeší i stavební oddělení fanoušků na stadionu, možnost zakázání vstupu již trestaným výtržníkům, zlepšit kontrolu fanoušků při vstupu na stadion a zamezit donášení vlastního alkoholu nebo pyrotechniky. V neposlední řadě apeluje na mezinárodní spolupráci policie při monitorování pohybu fanoušků před zápasem. Česká republika k této úmluvě přistoupila v roce 1995. Fotbalová asociace ale prozatím odmítla vést databáze fotbalových fanoušků a raději přistoupila na jiné řešení pomocí kamerových záznamů.

Svaz evropských fotbalových svazů (UEFA) v poslední době nejvíce řeší rasistické útoky na jednotlivé hráče. Často se stává, že je za své fanoušky pokutován přímo klub, což ho nutí lépe na diváky na domácím stadionu dohlížet. V nejhorším případě může dojít i k anulování výsledku zápasu, odebrání bodů nebo k vyloučení klubu ze soutěže. S podobnými problémy jako v České republice se můžeme nejčastěji setkat v Anglii, Polsku nebo v Chorvatsku.

V této práci půjde o problémová utkání mezi AC Sparta Praha a DNK Dinamo Zagreb v roce 2008, AC Sparta Praha a FC Baník Ostrava v roce 2009 a o utkání AC Sparta Praha proti ŠK Slovan Bratislava v roce 2014. Byly vybrány tyto tři případy, protože se od sebe liší typem narušování veřejného pořádku, chování účastníků a výsledkem práce Speciální pořádkové jednotky.

6.3.1 Střet fanoušků AC Sparta Praha a DNK Dinamo Zagreb 2. 10. 2008

Tato akce byla sledována dlouhou dobu dopředu, protože chorvatští fanoušci slibovali pražským konkurentům odvetu za zápas, který proběhl již dříve v roce 2008 v Záhřebu. I když ve všech vybraných utkání hrají hlavní roli fanoušci klubu AC Sparta Praha, v tomto případě byli problémoví fanoušci Dinamo Zagreb, zejména jejich tvrdé jádro, které si říká „Bad Blue Boys“. Ti dorazili do Prahy už den před zápasem a původně měli domluvený střet se spartánskými fanoušky, ten se ale nakonec neuskutečnil a tak rowdies vyprovokovali bitku v centru města v ulici na Příkopech, kde napadli i několik policistů a jednoho zranili. Později v noci na Václavském náměstí 150

fanoušků házelo kostky na kolemjdoucí a na přivolanou hlídku zaútočili tyčemi a pyrotechnikou. Policistů zde zasahovalo 45 a strážníků městské policie 26. Byl poničen i jeden policejní vůz.

Druhý den před zápasem v odpoledních hodinách fanoušci narušovali veřejný pořádek hajlováním a zpěvem chorálů na Staroměstském náměstí. Zde těžkooděnci nezasahovali – nechtěli je vyprovokovat k dalším výtržnostem. Poté se chorvatští fanoušci vydali na stadion na Letné, ačkoliv zápas začínal až za tři hodiny. Po celou dobu byli doprovázeni policejním kordonem. Po cestě napadli a zranili i několik turistů v centru města. Mezitím se na Staroměstském náměstí objevila druhá početná skupina fanoušků a začali útočit na těžkooděnce poté, co se policisté snažili vyvést z restaurace nevhodně se chovající fanoušky. Ti potom používali lahve, sklenice, tyče a dlažební kostky jako zbraně. Při potyčkách byl zraněn jeden policista. Na místo museli být povolány čtyři sanitky a policie fanoušky obklíčila a uzavřela páskami před Staroměstskou radnicí. Část těžkooděnců pak doprovodila fanoušky v kordonu na Letnou a část zůstala hlídkovat v centru. Během i po zápase už k žádným výtržnostem nedošlo (pouze k použití pyrotechniky) a rowdies chorvatského týmu byli doprovazeni až k autobusům za Prahu. Zadrženo bylo celkem asi 100 fanoušků a zraněno bylo devět fanoušků a dva policisté. Policisté měli tržné rány a fanoušci byli většinou zraněni o střepy nebo měli pohmožděny a tržné rány na hlavě. Policisté kromě standardní výbavy – tonfy a policejního psa nepoužili žádný další donucovací prostředek. Jednotliví agresori byli odváženi antony na stanici.

Nutno podotknout, že v tomto případě hrála větší roli média, která nejprve otisknutím nevhodné fotky naštvála chorvatské fanoušky, kteří přijeli do Prahy na odvetu prvního vzájemného zápasu.

6.3.2 Setkání fanoušků AC Sparta Praha a FC Baník Ostrava 3. 5. 2009

Fanoušci obou klubů jsou vyhlášení svým chováním a narušováním veřejného pořádku. Téměř při každém utkání těchto dvou týmů se nasazuje „SPJ“ a často je doprovází po celou cestu z „jejich“ města. Fanoušci se začátkem května domluvili, že se sejdou na tzv. „neoficiální setkání“ už den před plánovaným fotbalovým utkáním. Radikálové se sešli kolem sedmé hodiny večer v Čimickém háji v pražských Kobylisích, ale policisté se dostali na místo včas díky sledování chování ostravských fanoušků, kteří nečekaně přijeli vlakem už od den dříve a domlouvali se přes internet.

Zatímco se fanoušci pustili do vzájemné rvačky, policisté se snažili dav rozpustit. Počet účastníků se odhadoval na 200 lidí. Většina fanoušků utekla po příjezdu policie. Nakonec policisté zadrželi celkem 45 osob, které byly obviněny z výtržnictví. Deset z nich bylo předáno cizinecké policii, protože přijeli ze zahraničí (většinou z Polska). Další fanoušek byl zadržen při výtržnostech v centru města. Zbylé hooligans policie monitorovala, jak při příjezdu vlakem na nádražích, tak i při odjezdu po skončení utkání.

Policisté ze speciální jednotky použili pouze standardní vybavení jako štíty a obušky. V pohotovosti byl vrtulník i antikonfliktní tým, ale ani jedno nebylo nakonec použito. Fanoušci nepoužívali žádné zbraně, pouze zapalovali pyrotechniku. Žádné účastníky bitky nebylo nutné ošetřit v nemocnici. Samotné utkání již proběhlo bez větších problémů, pravděpodobně i kvůli tomu, že fanoušky poznamenal zásah v Kobylisích a někteří z nich nebyli na stadion vpuštěni.

6.3.3 Střety fanoušků AC Sparta Praha a ŠK Slovan Bratislava 6. 11. 2014

Před tímto utkáním policie očekávala problémy dopředu, protože výtržnosti již doprovázeli předchozí zápas v Bratislavě a zápas byl označen jako rizikový hned po vylosování soupeřů. Při setkání fanoušků Sparty a Slovanu se policii podařilo překazit střet před stanicí metra Vltavská v Praze. Tam se domluvilo asi 100 fanoušků na plánovaný agresivní střet. Policisté se o akci dozvěděli včas a příchozí účastníky rozdělila kordonem a dohlédla na to, aby se fanoušci v poklidu rozešli. Při akci zasahovaly desítky policistů, nebylo nutné použít donucovací prostředky, ani nebyl nikdo zraněn. Policie měla k dispozici nové zbraně: speciálně upravenou pušku, která vystřeluje projektily s barvivem nebo dráždivou látkou a zvukové zařízení LRAD (Long Range Acoustic Device)³⁹, které může fungovat jako megafon, tak i vydává zvuk nepříjemný pro lidské ucho. Ani jedna ze zbraní při tomto utkání nebyla použita.

Další narušení veřejného pořádku bylo u Letenského tunelu, kde se popralo asi 20 lidí. Při tomto zákroku byl zraněn jeden fanoušek a musel být převezen do nemocnice. Celkem se na tomto utkání zasahovalo několik stovek policistů. Bylo zadrženo šest osob a několik dalších zraněno. Někteří další účastníci byli zdrženi přímo na stadionu, protože chtěli pronést dovnitř pyrotechniku.

³⁹ TISEN.TV: *Nové zbraně ve výzbroji SPJ a ohlédnutí za hooligans Slovanu Bratislava* [online]. Praha: Tíseň.tv, 2014 (cit. 26. 12. 2015), dostupné na WWW: <http://www.tisen.tv/2014/11/nove-zbrane-ve-vyzbroji-spj-a-ohlédnutí-za-hooligans-slovanu-bratislava/#prettyPhoto>.

Nyní můžeme i tato utkání zhodnotit podle vlastní analýzy. Výše uvedené příklady potvrzují, že zákroky speciální pořádkové jednotky na fotbalových utkáních jsou častou záležitostí.

Co se týká počtu policistů, jsou zásahy na fotbale poměrně početně náročné, ale není to více než při jiných akcích. Policistů bývá stejné množství jako nejradikálnějších fanoušků tj. stovky členů. Zároveň většinou není potřeba použít donucovací prostředky, protože často stačí pouze přítomnost policie, případně vytvoření fyzické bariéry mezi fanoušky. To je vidět na i na nízkém počtu zraněných osob. Velká část účastníků navíc často při policejním doprovodu na utkání nijak nenarušuje veřejný pořádek nebo předem uteče. Nejvíce používaným vybavením zůstává jako ve většině dalších případů pouze tonfa a ochranný štít.

Tabulka 5: Zhodnocení zákroků "SPJ" při vybraných fotbalových utkání

Doba trvání akce:	několik hodin (maximálně do 2. dne)
Počet účastníků akce:	na každé akci 200-300 fanoušků, jednotlivé bitky od 20 do 200 lidí
Nasazení antikonfliktního týmu:	NE, nebyl potřeba
Počet nasazených policistů:	při každém zásahu stovky policistů
Počet zadržených osob:	100 na utkání Sparta x Dinamo 45 osob na utkání Sparta x Baník 6 osob na utkání Sparta x Slovan
Počet zraněných osob (z toho policistů):	11 osob na utkání Sparta x Dinamo (z toho 2 policisté) 1 osoba na utkání Sparta x Slovan (z toho 0 policistů) 0 osob na utkání Sparta x Baník
Nasazené donucovací prostředky, výstroj a výzbroj a technika:	Donucovací prostředky: žádné použité Výstroj, technika: obušek, ochranný štít, anton, obrněné vozidlo, nový typ pušky a zvukového zařízení
Postoj médií a veřejnosti:	Souhlasný s policií, na straně výtržníků i veřejnosti se objevují pochyby, proč policie zasahuje do domluvených bitek mimo stadiony

Rozdíly mezi jednotlivými utkání byly hlavně v postupu „SPJ“ a počtu zraněných osob. Zatímco při utkání Sparta x Dinamo se policisté účastnili i několika rvaček a byli i cílem napadání od fanoušků, při zbylých dvou utkání se fanoušci poprali mezi sebou a policie je pouze rozháněla. U utkání Sparta x Baník se dokonce fanoušci dohodli na vzájemné bitce před zápasem. Z výše uvedeného je jasné, že nejagresivnější byli fanoušci Dinamo Zagreb. Při tomto utkání bylo nejvíce osob zadrženo a zraněno bylo větší množství osob a dokonce i dva policisté. Jak již bylo uvedeno dříve,

chorvatští fanoušci patří mezi nejhorší v rámci evropských fotbalových klubů. Naopak utkání Sparta x Slovan se obešlo bez zranění.

Co je však všem zákrokům společné, je to, že nebyly vůbec nebo pouze v malé míře použity donucovací prostředky. Jak bylo zmíněno výše, policisté si většinou vystačili s obuškem a štítem. Policie se snaží o bezproblémový příchod a odchod fanoušků na stadion a minimalizaci škod na majetku i zdraví, nikoliv o úplné rozpuštění davu nebo jeho zastavení. Vzhledem k tomu, že u sportovních utkání nevznikají bezvýhodné situace, jako bylo například zabarikádování se squatterů ve starém objektu, nebyl v žádném z těchto tří případů nasazen ani antikonfliktní tým. Tyto zákroky nebyly ve větší míře rozebírány v médiích ani nebyla zpochybněna práce policie. Většina lidí souhlasí s postupem policie, pouze se objevují pochybnosti o legitimitě zásahu policistů při domluvených rvačkách fanoušků mimo stadion. To, co se diskutuje, je otázka, zda je policie vůbec oprávněná zasahovat na domluvených bitkách hooligans, pokud se účastníci vědomě poprat chtějí a přitom neničí veřejné prostředky nebo nedochází k jinému narušení veřejného pořádku. Pouze v jediném případě Dinamo Zagreb média zafungovala jako jeden ze spouštěčů agrese.

6.4 Vzájemná komparace jednotlivých zákroků

Pokud vzájemně porovnáme jednotlivé vybrané zákroky a použití SPJ během nich, lze vyvodit několik závěrů. Kromě očividných odlišností, jako je počet nasazených policistů při různých zákrocích, lze najít méně očekávané výsledky, jako je například rozdíl v přijetí zákroku u veřejnosti a médií. Tyto reakce totiž v poslední době bývají často odlišné od oficiálních vyjádření policie, viz kapitola 6.2 zákrok v usedlosti Cibulka.

Nejprve je adekvátní komparovat počet nasazených policistů. U akcí, kde hrozí rozsáhlejší narušení veřejného pořádku, jako bylo setkání Mezinárodního měnového fondu, bylo nasazeno nečekaně velké množství policistů a bylo znát, že použitá výstroj a výzbroj nebyly optimálně nastaveny a policisté kvalitně připraveni. Ale i tak se zákrok policie setkal s úspěchem a byl v médiích chválen. Naopak při zdánlivě malém zákroku při vyklizení usedlosti Cibulka viz kapitola 6.2, se v největší míře diskutoval počet policistů (speciální výzbroj nebyla použita žádná). Ačkoliv podle policie byly počty

přiměřené, od veřejnosti a zejména od účastníků přišly negativní ohlasy. Přibližně stejný počet policistů jako na Cibulce bývá nasazen i při menších opakujících se akcích, jako jsou fotbalové zápasy. Tam ale bývá reakce veřejnost na straně policie.

Co se týká použití donucovacích prostředků nebo speciální výstroje a výzbroje, nejvíce záleží na typu akce, ale v současné době se stále více projevují moderní technologie a postupy jako je vznik a využívání antikonfliktního týmu. Tudíž se v současné době akce považuje za úspěšnou, pokud donucovací prostředky nemusely být použity a nebyla zraněna žádná osoba. To je případ hlavně u zásahů při fotbalových utkání, ale stejně tomu bylo i v Cibulce. U fotbalových výtržníků bývá i tak počet zraněných osob vyšší než při dalších menších zákrocích, protože část fanoušků se poraní sama nebo na akci šla přímo s úmyslem se poprat.

Závěr

Bakalářská práce v širším měřítku vymezuje problematiku Speciální pořádkové jednotky Krajského ředitelství Policie hlavního města Prahy, jejího řízení, výstroje a výzbroje a také předkládá pohled na vybrané zákroky jednotky během její činnosti na území hlavního města.

V teoretické části popisuje obecná stanoviska a základní termíny týkající se veřejného pořádku a zejména pak Služby pořádkové policie a Speciální pořádkové služby. Nejprve definuje rozdíly a poté již popisuje práci Speciální pořádkové služby Krajského ředitelství Policie hlavního města Prahy. V samostatné podkapitole jsou jmenovány aktuální statistiky činnosti a detailní rozpis zásahů podle různých determinantů. Zde lze vyzorovat nejčastější úkoly a problémy při práci „SPJ“ na území hlavního města. Dále se podrobně zkoumají metody fungování včetně všech represivních i preventivních složek používaných při zákrocích. Jsou zde popsány jednotlivé díly výstroje a výzbroje pořádkové policie. V další části, kterou nelze opomenout, najdeme problémové aspekty zákroků pod jednotným velením a riziková místa, kde „SPJ“ většinou zasahuje.

V praktické části se v bakalářské práci analyzují jednotlivé vybrané zákroky speciálních jednotek na území hlavního města Prahy. Jde o zákroky během zasedání Mezinárodního měnového fondu, při akci proti squatterům v usedlosti Cibulka a při vybraných fotbalových utkání. V samém závěru jsou v práci všechny zákroky porovnány a vyhodnoceny vlastní metodikou založenou na dostupných informacích o počtu policistů, počtu zadržených a zraněných osob a použitých donucovacích prostředků, výstroje a výzbroje.

V samostatných kapitolách byly demonstrovány bezprostřední zásahy Speciální pořádkové jednotky Krajského ředitelství Policie hlavního města Prahy. Záměrně byly vybrány rozdílné případy, aby se lépe demonstroval rozsah práce „SPJ“. Pro lepší zhodnocení jednotlivých zákroků byla aplikována vlastní komparativní analýza a policejní akce tak byly podrobeny kritériím, která bylo možné čerpat z dostupných zdrojů.

V rámci situačního příkladu Mezinárodního měnového fondu byl analyzován zásah policie při masivní akci, která zároveň byla jednou z prvních větších vůbec za

existence „SPJ“, a kde byly nasazeny tisíce policistů, zajištěny stovky zadržených osob a desítky zraněných. Policisté při zásahu použili veškeré možné donucovací prostředky. Naopak při analýze menšího zákroku během vyklizení usedlosti Cibulka v Praze byl demonstrován zákrok, který proběhl s minimálním nasazením donucovacích prostředků nebo zranění. Tři vybraná fotbalová utkání jsou typickým příkladem zásahů speciální jednotky. I tady je ale vidět, že jednotlivé akce se liší a počty nasazených policistů svědčí o tom, že situaci ani při opakujících se zákrocích je zásadní nepodcenit. Při těchto zákrocích nebývají kromě výjimečných případů použity donucovací prostředky ani se nevyskytují vážnější zranění. Tato zranění jsou většinou zapříčiněna agresivním chováním samotných účastníků.

V rámci dílčích výstupů empirických zjištění práce je zapotřebí zdůraznit fakt, že jsou situace, které by byly jen těžko zvládnutelné bez speciálního výcviku policistů. Už v devadesátých letech se ukázalo, že původní počet 160 policistů pořádkové jednotky nestačí a bylo nutné vytvořit lépe fungující orgán. Obzvláště Speciální pořádková jednotka Krajského ředitelství Policie hlavního města Prahy se osvědčila za celou svoji dobu fungování i při velkém množství akcí pořádaných mimo území hlavního města. Této jednotce by se dalo říkat „univerzální jednotka“, protože se účastní, jak akcí narušujících veřejný pořádek, tak i při živelných katastrofách a při pátracích akcích, případně spolupracuje na zásazích s ostatními útvary policie. To, že se tato jednotka osvědčila a stejně tak i tvrdý výcvik vybraných policistů, potvrzuje i fakt, že se postupně rozšířila i do dalších krajů České republiky.

V současné době se předpokládá kvantitativní nárůst počtu zákroků „SPJ“. Také se předpokládá nárůst agresivity a vynalezení nových zbraní účastníků akcí, na což bude navazovat nové vybavení a výcvik policistů ve Speciální pořádkové jednotce.

Je jisté, že můžeme „SPJ“ považovat za nepostradatelný útvar Policie České republiky.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. AUGUSTÝN, P.: *Poriadková polícia*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2013, ISBN 978-80-8054-554-3
2. DALECKÝ, J., CHMELA, Z., ZÁMEK, D.: *Základy právní úpravy činnosti služby pořádkové policie*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2009, 231 s. ISBN 978-80-7251-315-4
3. DALECKÝ, J., FILÁK, A., CHMELA, Z., ZÁMEK, D.: *Vybrané problémy služby pořádkové policie*. vyd. Policejní akademie České republiky v Praze, Praha 2009, ISBN 978-80-7251-303-1
4. HRUDKA, J., ZÁMEK, D.: *Organizace a činnost policejních služeb*. Praha: Police history, 2012, 233 s., ISBN 978-80-86477-56-5
5. KOVÁRNÍK, L., TÓTH, J.: *Policejní akce*. Praha: Policejní akademie České republiky, 2009, 222 s., ISBN 978-80-7251-311-6
6. MACEK, P., ZÁMEK, D.: *Policie a hromadná narušení veřejného pořádku*. Policejní akademie České republiky v Praze, Praha 2007, ISBN 978-80-7151-264-5
7. MACEK, P. A KOL. *Pořádková činnost policie*. 2. upr. vyd. Praha: Police History, 2008. 87 s. ISBN 978-80-86477-45-9
8. MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M.: *Fotbaloví chuligáni*. Brno: Centrum strategických studií, 2004, 174 s., ISBN 80-903333-0-3
9. ŠKODA, J., VAVERA, F., ŠMERDA, R.: *Zákon o Policii s komentářem*. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 479 s. ISBN 978-80-7380-447-3
10. TOŠOVSKÝ, MICHAL A KOL. *21 doporučení pro pořádkovou policii v 21. století*. vyd. Praha: Otevřená společnost, 2007. 47 s. ISBN 978-80-87110-03-4
11. VANGELI, B.: *Zákon o Policii České republiky – komentář*. 2. vydání, Beck Praha 2014, 461 s. ISBN 978-80-7400-543-5
12. ZÁMEK, D.: *Hromadné narušení veřejného pořádku z pohledu Policie ČR*. 1. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. 197 s. ISBN 978-80-7380-429-9

Elektronické zdroje

1. EICHLER, P.: Chorvatští rowdies se porvali s policií, stovku jich zadržela. 2008, dostupné na WWW: http://zpravy.idnes.cz/foto.aspx?r=krimi&c=A081002_103810_krimi_pei&foto=ABR2629d0_201319_3401969.jpg
2. EICHLER, P.: *Policie si stěžuje na stadion Slavie. Těžkooděnci se nevejdou do ochozů.* 2008, dostupné na WWW: http://zpravy.idnes.cz/policie-si-stezuje-na-stadion-slavie-tezkoodenci-se-nevejdou-do-ochozu-1ms-/domaci.aspx?c=A080521_173119_krimi_pei
3. FEJTEK, D.: *Speciální pořádkové jednotky a jejich role v bezpečnostním systému České republiky.* 2014, dostupné na WWW: http://ochab.ezin.cz/O-a-B_2014-2015_A/2014-2015_A_12_fejtek.pdf
4. FEREBAUER, V.: *Rowdies Sparty a Slovany se chtěli poprat u Vltavské. Policie zasáhla.* 2014, dostupné na WWW: http://zpravy.idnes.cz/fotbalovi-fanousci-se-chteli-poprat-na-vltavske-ftq-/krimi.aspx?c=A141106_231603_krimi_fer
5. HEINZ, L.: *Speciální pořádková jednotka opět zabodovala.* 2008, dostupné na WWW: <http://www.policista.cz/clanky/reportaz/specialni-poradkova-jednotka-opet-zabodovala-373/>
6. HULAN, T.: *Šílenec šermoval nožem v metru, zklidnily ho až policejní tasery.* 2015, dostupné na WWW: <http://tn.nova.cz/clanek/silenec-sermoval-nozem-v-metru-zklidnily-ho-az-policejni-tasery.html>
7. JANDA, V.: *Hooligans.* 2007, dostupné na WWW: www.celedi.wz.cz/data/S-2007-02-26-Hooligans/download/Hooligans.doc
8. JANKŮ, L.: *Divácké násilí, nová koncepce a její dopad v praxi.* 2012, dostupné na WWW: http://www.cevroinstitut.cz/upload/ck/files/Lubomir_Janku.pdf
9. JEDZOKOVÁ, A.: *Squatting.* 2011, dostupné na WWW: <https://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/squatting/>
10. KENTAUR: *Zbraně a střelivo.* 2016, dostupné na WWW: http://www.kentaurzbrane.cz/index.php?route=product/product&product_id=408
11. KOLÍNSKÁ, P.: *Veřejné shromáždění.* 2008, dostupné na WWW: <http://obcan.ecn.cz/index.shtml?w=u&x=132556>
12. LIGA LIDSKÝCH PRÁV: *Úkon a zákrok.* 2011, dostupné na WWW: <http://www.ferovapolicie.cz/slovnicek-pojmu/ukon-a-zakrok-2549.html>
13. MAGISTRÁT HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY: *Přehled oznámených veřejných shromáždění.*, dostupné na WWW: http://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/vyhlasaky_a_narizeni/prehled_verejnych_shromazdeni/index.html
14. MINISTERSTVO VNITRA ČR: *Bezpečí na sportovních utkáních. Manuál pro fotbalové kluby.* 2008, dostupné na WWW: www.policie.cz/soubor/01-manual-pro-fotbalove-kluby.aspx

15. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY: *Informace o problematice extremismu na území České republiky v roce 2005*. 2006, dostupné na WWW: <http://pppcb.cz/attachment/20100913132726667205755.pdf>
16. NOVINKY: *Fotbaloví chuligáni se poprali na Letné, další bitce zabránili těžkooděnci*. 2014, dostupné na WWW: <http://www.novinky.cz/krimi/352826-fotbalovi-chuligani-se-poprali-na-letne-dalsi-bitce-zabranili-tezkoodenci.html>
17. POLICIE ČR: *Oficiální webové stránky*. 2015, dostupné na WWW: www.policie.cz
18. POLICIE ČR: *Setkání fanoušků v Kobyliších*. 2009, dostupné na WWW: <http://www.policie.cz/clanek/setkani-fanousku-v-prazskych-kobylishich.aspx>
19. REDAKCE POLICISTA: *Speciální protiúderový štít ESP*. 2012, dostupné na WWW: <http://www.policista.cz/clanky/reportaz/specialni-protiuderovy-stit-esp-855>/ČTK: *Policie ČR Výzbroj a výstroj Speciální pořádkové jednotky*. 2009, dostupné na WWW: http://www.ceskenoviny.cz/tema/index_img.php?id=102376
20. SANÉ, P.: *Dopis generálního sekretáře Amnesty International ministru spravedlnosti ČR ze dne 27. 7. 1998*. 1998, dostupné na WWW: http://www.kozy.cz/lp/policie/gsp_98/ngo/ai2707cz.htm
21. SCHOTT, J.: *Policista při honičce v Praze zastřelil ženu, čelí obvinění*. 2015, dostupné na WWW: http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/krimi/policista-pri-honice-v-praze-zastrelil-zenu-celi-obvineni_354819.html
22. SKOUPÁ, A.: *Vyhnání squatterů z Cibulky bylo v pořádku. Až na kamery řekl soud*. 2015, dostupné na WWW: <http://zpravy.aktualne.cz/regiony/praha/policejni-razie-na-cibulce-byla-v-poradku-az-na-kamery-rekl/r~41b11ff0a34011e5bc8c002590604f2e/>
23. SLOVNÍK SPOLEČENSKÝCH VĚD A POVĚR, 2015, dostupné na WWW: <http://marxismus.cz/slovník/slovník.htm>
24. THE SPECIALISTS LTD.: *Taser X26*. 2016, dostupné na WWW: <http://www.thespecialistsltd.com/taser-x26>
25. TISEN.TV: *Nové zbraně ve výzbroji SPJ a ohlednutí za hooligans Slovanu Bratislava*. 2015, dostupné na WWW: <http://www.tisen.tv/2014/11/nove-zbrane-ve-vyzbroji-spj-a-ohlednuti-za-hooligans-slovanu-bratislava/#prettyPhoto>
26. TŘEČEK, Č.: *Vzpouza proti kapitálu. Před patnácti lety zvplála bitva o Vyšehrad*. 2015, dostupné na WWW: http://zpravy.idnes.cz/patnact-let-od-zasedani-mmf-v-praze-dt2-/domaci.aspx?c=A150916_130622_domaci_cen
27. ZPRAVODAJOVÉ IDNES, ČTK: *Italští odpůrci globalizace odjeli domů*. 2000, dostupné na WWW: http://zpravy.idnes.cz/italsti-odpurci-globalizace-odjeli-domu-fdd-/domaci.aspx?c=A000926085606domaci_nad

Legislativní dokumenty

1. ČESKO: *Zákon o Policii České republiky č. 273/2008 Sb.* ve znění pozdějších předpisů, Česká republika, 2008

Ostatní zdroje

1. MENČÍKOVÁ, T.: *Opatření proti diváckému násilí na fotbalových utkáních.* Bakalářská práce, Univerzita Karlova v Praze, 2013
2. STANĚK, M.: *Taktika a technika zásahu organizované bezpečnostní složky proti psychóze davu.* Bakalářská práce, Technická univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2012
3. STEJSKAL, J.: *Vyhodnocení činnosti speciální pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy v roce 2013 a stručné shrnutí aktuálního stavu.* Podklady pro poradu ředitele krajského ředitelství Policie, interní dokument PČR, Č.j. KRPA-14001-4/ČJ-2014-0000PJ
4. STEJSKAL, J.: *Vyhodnocení činnosti speciální pořádkové jednotky Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy v roce 2014 a části roku 2015.* Podklady pro poradu ředitele krajského ředitelství Policie, interní dokument PČR, Č.j. KRPA-/ČJ-2015-0000PJ
5. ŠULER, J.: *Taktický výcvik a tělesná služební příprava policistů PČR s návrhem zařazení elektrického paralyzérů TASER do základní výzbroje policie České republiky.* Bakalářská práce, Fakulta sportovních studií, Masarykova univerzita, 2011

Seznam zkratk

SPJ:	Speciální pořádková jednotka
SPP:	Služba pořádkové policie
PČR:	Policie České republiky
AKT:	Antikonfliktní tým
KŘP:	Krajské ředitelství policie
MMF:	Mezinárodní měnový fond

Seznam tabulek a obrázků

Obrázek 1: Organizační členění pořádkových jednotek.....	13
Obrázek 2: Znak speciální pořádkové jednotky.....	17
Obrázek 3: Věkové rozložení u SPJ KŘP hl. m. Praha v roce 2014.....	18
Obrázek 4: Počet kontrolovaných osob v letech 2012-2015	19
Obrázek 5: Počty zásahů SPJ v Praze při sportovních utkání 2012-2014	20
Obrázek 6: Rozdělení zákroků SPJ v Praze za rok 2014.....	21
Obrázek 7: Výstroj speciální pořádkové služby	25
Obrázek 8: Taser X26.....	27
Obrázek 9: Pistole CZ 75D Compact	28
Obrázek 10: Rozdělení rizik spojených s jednotným velením.....	32
Obrázek 11: Přehled akcí a výcviků SPJ Praha v letech 2012-2015.....	33
Tabulka 1: Nasazení Krajské pořádkové služby v letech 2012 – 2013	12
Tabulka 2: Počty nasazení antikonfliktního týmu v letech 2012 - 2013.....	14
Tabulka 3: Zhodnocení zákroků SPJ při zasedání Mezinárodního měnového fondu v Praze 2000	39
Tabulka 4: Zhodnocení zákroku SPJ během vyklizení usedlosti Cibulka 2015	43
Tabulka 5: Zhodnocení zákroků "SPJ" při vybraných fotbalových utkání.....	48